Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΣΚΡΟΥΤΖ

ΕΝΘΕΤΟ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 4/3/94 – ΧΟΡΗΓΟΣ: ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ INTERAMERICAN

Κάθε σχέση
με την
INTERAMERICAN
είναι και μία επένδυση
DATA ADVERTISING
ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ
INTERAMERICAN

INTERBANK
Καλώς ήλθατε στην τράπεζά σας
ΔΙΠΛΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ • MAXI CASH • ΟΙΚΟΚΑΤΑΘΕΣΗ • ΟΙΚΟΔΑΝΕΙΟ
ΜΑΡΟΥΣΙ: Κηφισίας 117, 151 80 Μαρούσι, Τηλ.: 6128000
ΣΥΝΤΑΓΜΑ: Όθωνος 2, 105 57 Αθήνα, Τηλ.: 3253882
ΧΑΛΑΝΔΡΙ: Λ. Πεντέλης 13, 152 33 Χαλάνδρι, Τηλ.: 6852500-4
ΓΛΥΦΑΔΑ: Λ. Αθηνών 11, 166 75 Γλυφάδα, Τηλ.: 8981607-8
ΠΕΙΡΑΙΑΣ: Γρ. Λαμπράκη 138, 185 35 Πειραιάς, Τηλ.: 4225660-9
ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ: Ελ. Βενιζέλου 124, 163 45 Ηλιούπολη, Τηλ.: 9962309-14
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ: Βασ. Γεωργίου 29, 121 31 Περιστέρι, Τηλ.: 5765565
ΛΕΩΦ. ΣΥΓΓΡΟΥ: Λεωφ. Συγγρού 350, 176 74 Καλλιθέα, Τηλ.: 9306861-5
ΓΑΛΑΤΣΙ: Βείκου 3, 111 46 Γαλάτσι, Τηλ.: 2135121-5
ΝΙΚΑΙΑ: Π. Ράλλη 215, 184 50 Νίκαια, Τηλ.: 4900989, 4925729
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Τσιμισκή 33, 546 24 Θεσσαλονίκη, Τηλ.: 242037-41
ΣΥΝΤΟΜΑ ΚΟΝΤΑ ΣΑΣ:
ΠΑΤΡΑ: Αγ. Ανδρέου 69, 262 21 Πάτρα
ΚΑΛΑΜΑΡΙΑ: Αδριανουπόλεως 3, 551 33 Καλαμαριά

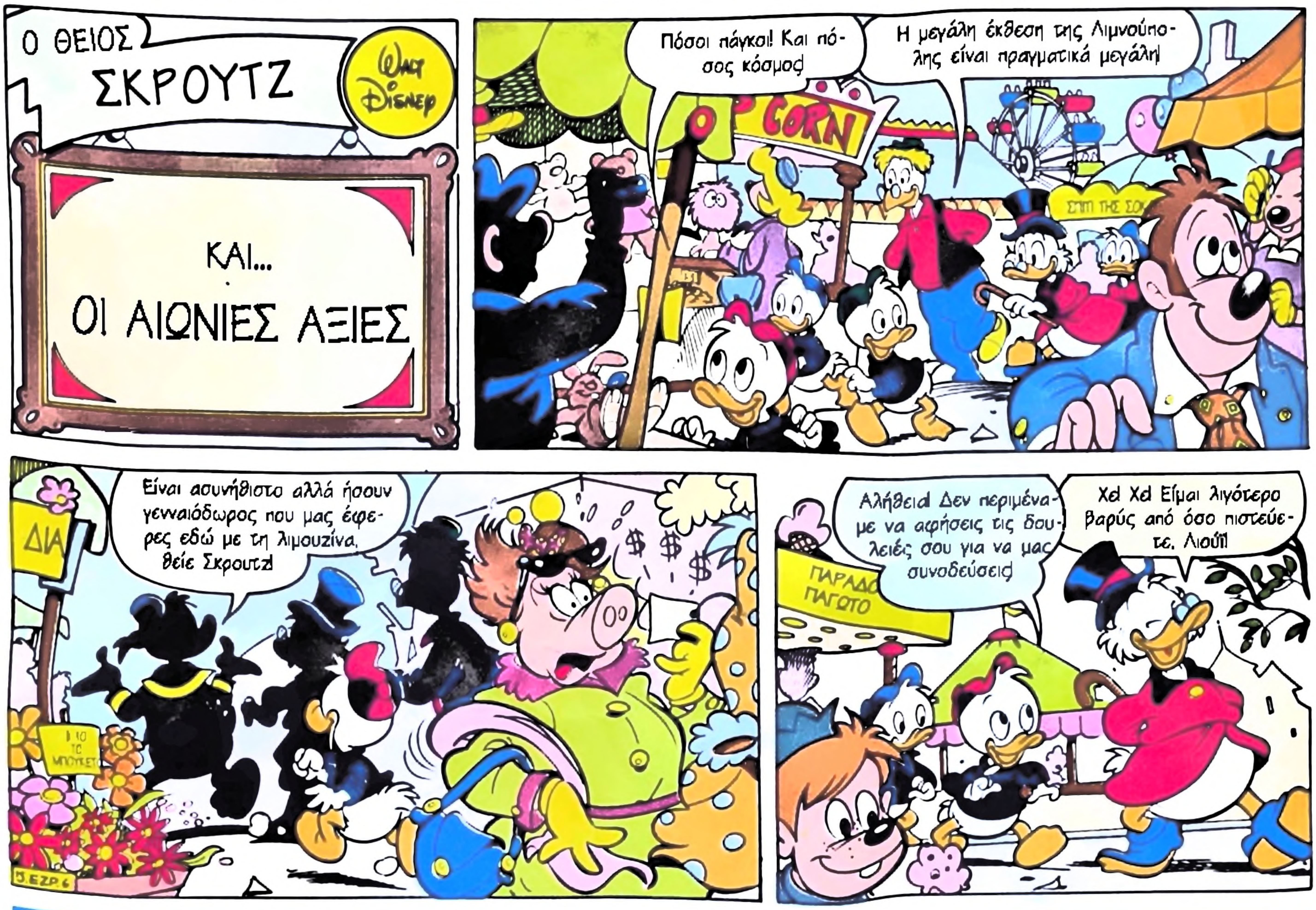

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τι είναι οι αιώνιες αξίες	σελ.	4
Ποιες είναι οι πλέον διαδεδομένες	»	7
Χρυσός και κοσμήματα	»	8
Καταλύτες και πολύτιμα μέταλλα	»	9
Λαμπρές ...επενδύσεις	»	10
Τα συστήματα αναγνώρισης	»	11
Οι συλλογές νομισμάτων	»	12
Ο «οβολός του Χάροντα»	»	12
Η συντήρηση των νομισμάτων	»	13
Αντίκες: η γοητεία του παλαιού	»	13
Οι συλλογές γραμματοσήμων	»	15
Πανάκριβα πλαστά	»	15
Η αγορά της Τέχνης	»	17
Οι οίκοι πλειστηριασμών	»	17
Μάρκετινγκ και Τέχνη	»	19
Σύνεση και προσοχή	»	22

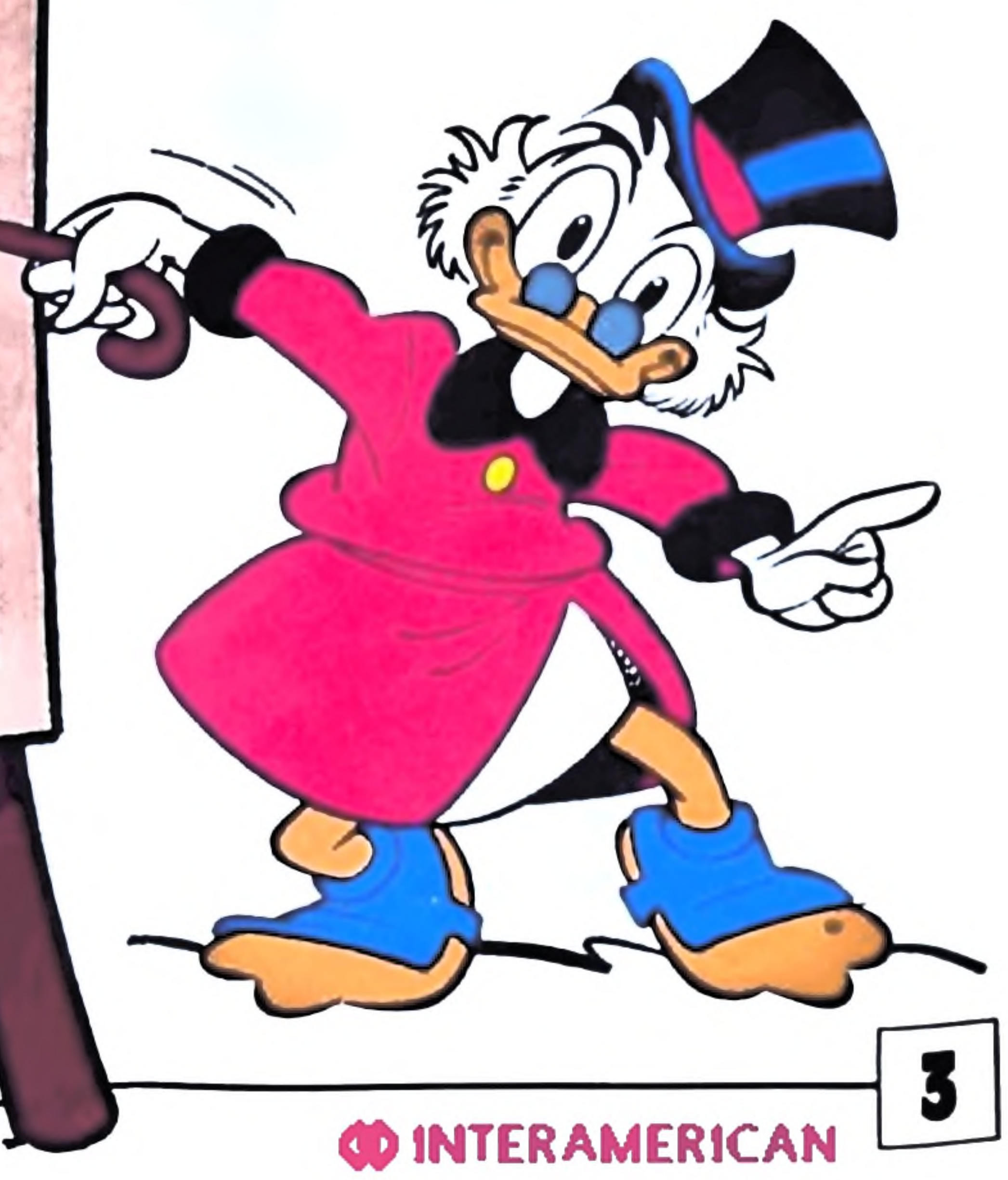

Υπεύθυνος έκδοσης:
ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
Επιμέλεια έκδοσης:
ΣΠΥΡΟΣ Μ. ΑΛΕΞΙΟΥ
Μετάφραση Κόμικ
και επιμέλεια κειμένου:
ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΡΥΣΑΦΗΣ
Πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με την
THE WALT DISNEY COMPANY Italia Sp.A.
Χορηγός: ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ
INTERAMERICAN
© 1994 ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
© 1992 THE WALT DISNEY COMPANY

INTERAMERICAN

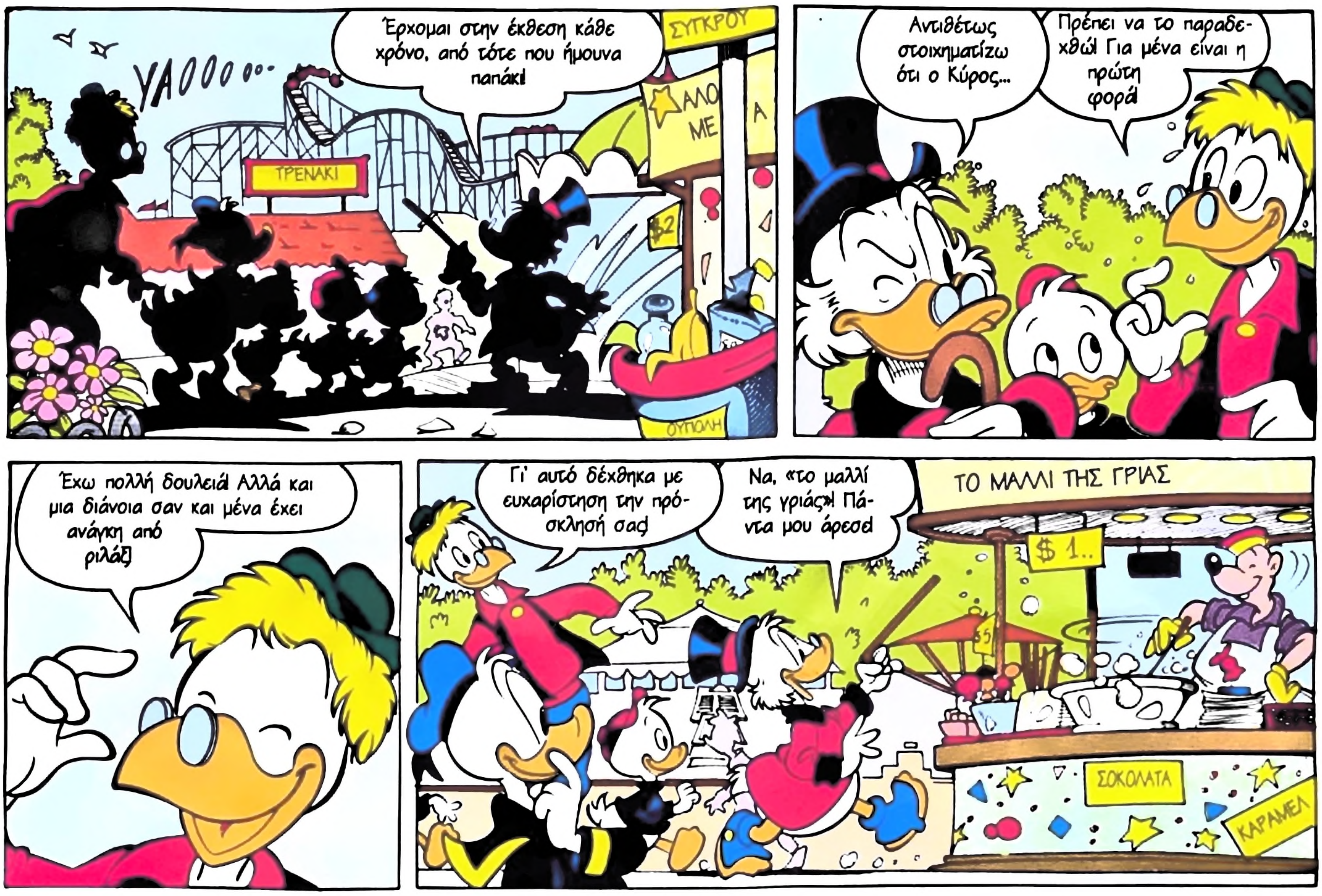

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΑΙΩΝΙΕΣ ΑΞΙΕΣ

Οι ασφαλείς ή «αιώνιες αξίες» είναι αυτές οι οποίες συνδέονται με τις ανάγκες κάθε εποχής, με το προσωπικό γούστο του κατόχου, με τη σπανιότητα του αντικειμένου το οποίο τις ενσωματώνει ή με τη δυσκολία, την πρωτοτυπία και την αισθητική της κατασκευής τους. Η ασφάλεια και η αιωνιότητα των αξιών αυτών σχετίζεται, βεβαίως, με την άποψη που έχει γι' αυτές ο κάτοχός τους και η οποία συνήθως ταυτίζεται και με την άποψη του γενικότερου κοινωνικού συνόλου την ίδια εποχή. Για παράδειγμα, στους αρχαίους χρόνους «ασφαλής αξία», με τεράστια οικονομική σημασία, ήταν το σιτάρι που ήταν αποθηκευμένο στις επαρχίες της αρχαίας Ρώμης.

Σε σχέση με το παρόν, οι ασφαλείς αξίες της αρχαιότητας ήταν πολύ διαφορετικές. Ανάμεσα σε αυτές ξεχώριζαν το αποθηκευμένο σιτάρι και τα κοχύλια. Τα τελευταία αποτελούσαν αντικείμενα συλλογής και συναλλαγής.

Στους πρωτόγονους λαούς της Αφρικής και της Αμερικής η πλέον σημαντική «ασφαλής αξία» ήταν τα κοχύλια, ενώ αργότερα έγιναν τα καθρεπτάκια και οι χάντρες που τους έδιναν οι Δυτικοί κατακτητές προκειμένου να αποκτήσουν τις δυτικές «ασφαλείς αξίες» που ήταν άχρηστες για τους Ινδιάνους, όπως ήταν ο χρυσός, το πιπέρι και τα άλλα μπαχαρικά, τα οποία άνοιξαν την «όρεξη» των Δυτικών για τις αποικίες.

Η «ασφαλής αξία», γενικότερα, μπορεί να είναι ένα αντικείμενο το οποίο συνδέεται βέβαια με ορισμένες οικονομικές λειτουργίες και το οποίο ο κάτοχός του δεν σκοπεύει να ρευστοποιήσει ποτέ. Συνδέεται, δηλαδή, πολλές φορές με κάποια μορφή φετιχισμού ή ακόμη και λατρείας. Τα αρχαία αντικείμενα για παράδειγμα, όταν φθάνουν στον τελικό αγοραστή –δηλαδή σε κάποιο

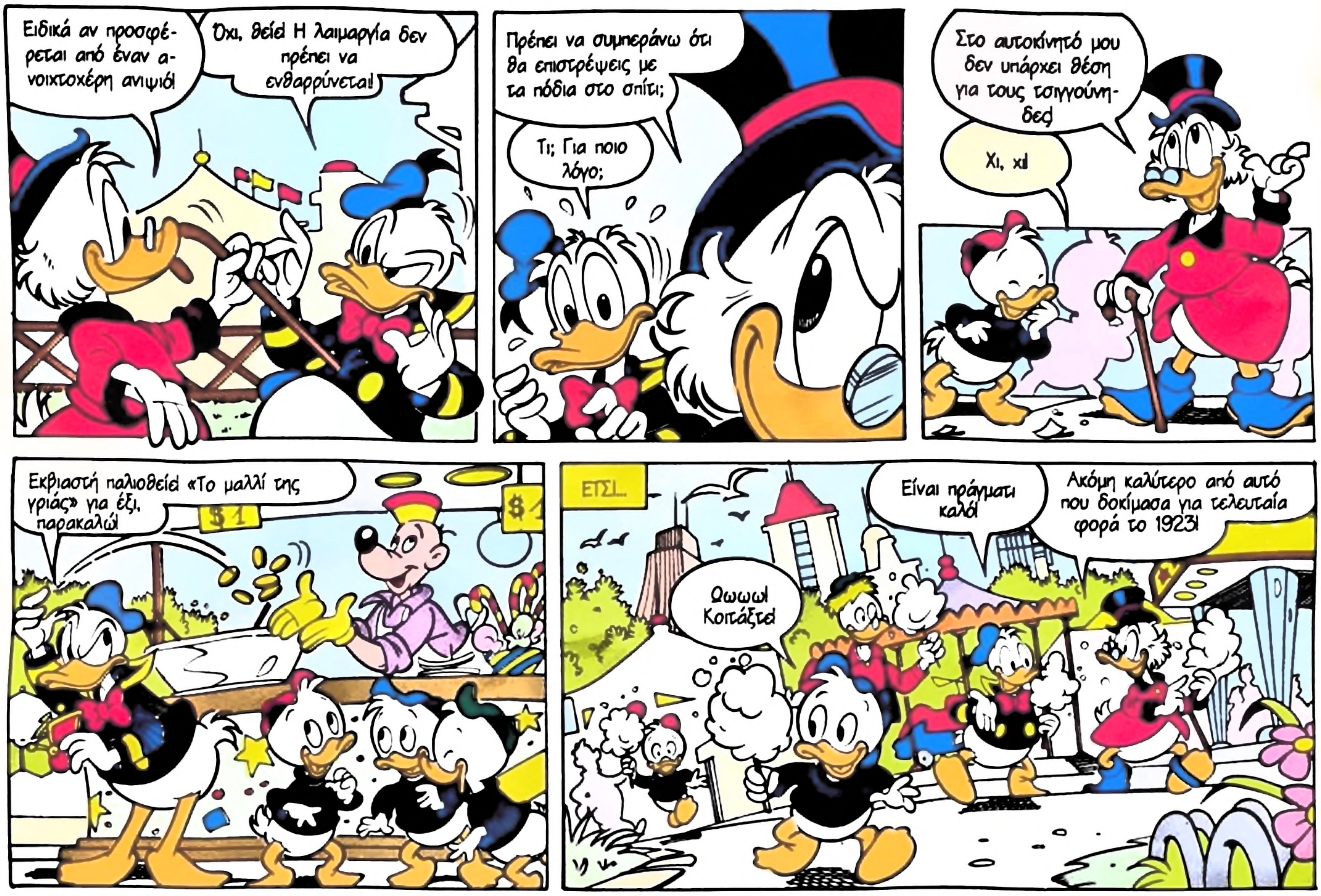

συλλέκτη που τα αγοράζει από τον αρχαιοκάπηλο– συνήθως δεν ξαναπουλιούνται. Πολλές φορές, μάλιστα, δωρίζονται σε μουσεία και έτσι το όνομα του δωρητή συνδέεται για πάντα με το αντικείμενο ή το έργο τέχνης. Αντίστοιχα, οι πίνακες ζωγραφικής, όταν επιλέγονται από τους συλλέκτες δεν επιλέγονται με βάση μόνο τη μελλοντική τους αξία, αλλά κυρίως με το προσωπικό γούστο του συλλέκτη. Εχοντας εμπιστοσύνη στο γούστο του και την εμπειρία του, ο συλλέκτης εκτιμά ότι το έργο που αγοράζει σήμερα φθηνά θα έχει έπειτα από χρόνια αυξημένη αξία, η οποία προέρχεται από την πρωτοτυπία, την τελειότητα της εκτέλεσής του, τα άλλα αισθητικά χαρακτηριστικά του και τη σπανιότητα των έργων του ίδιου καλλιτέχνη.
Οσον αφορά στα οικονομικά οφέλη που μπορεί να αποκομίσει ο επενδυτής, αυτά συνδέονται κυρίως με την ασφάλεια και την αντοχή στο χρόνο. Οι ασφαλείς αξίες διαθέτουν αυτά ακριβώς τα χαρακτηριστικά. Δεν επηρεάζονται από τον πληθωρισμό και τις

Για να επενδύσεις σε καλλιτεχνικές ασφαλείς αξίες πρέπει να είσαι πραγματικά ειδικός, ή να ζητήσεις τη γνώμη ειδικού, για να αποφύγεις δυσάρεστες εκπλήξεις.

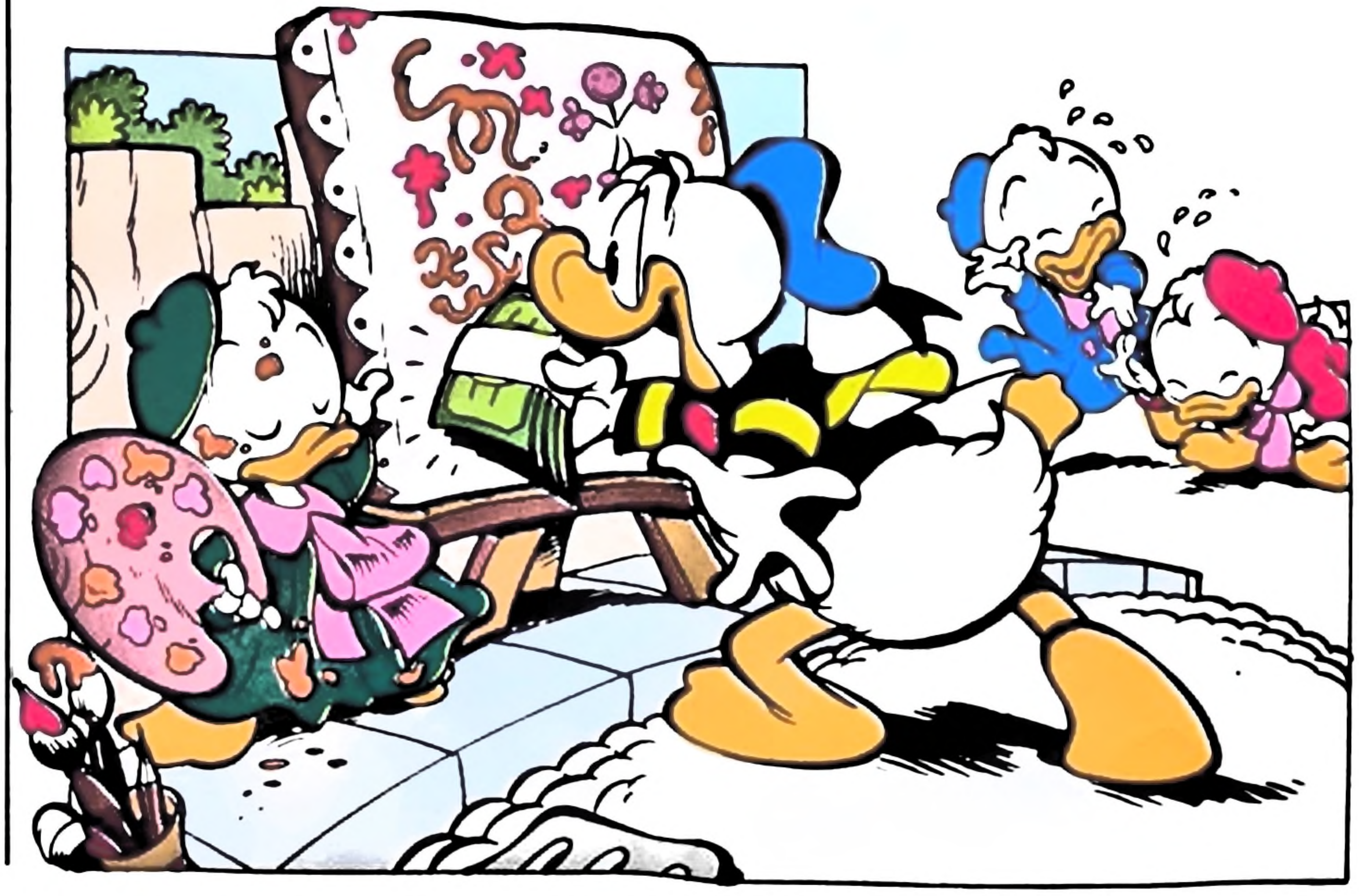

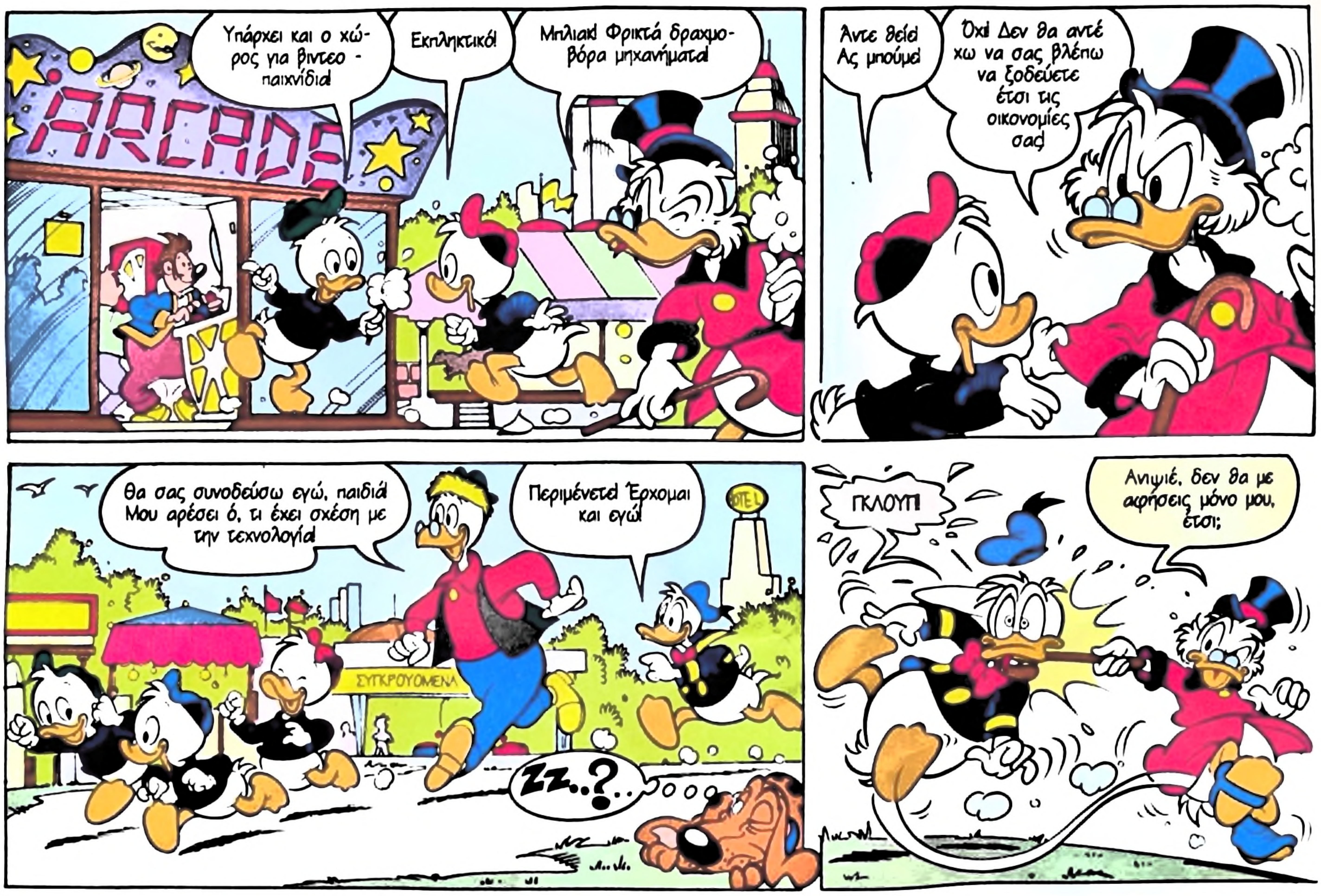

συναλλαγματικές διακυμάνσεις όπως τα νομίσματα, απλώς απαιτούν φύλαξη και συντήρηση.
Με λίγα λόγια οι αξίες αυτές μοιάζουν με έναν προθεσμιακό λογαριασμό στην τράπεζα, ο οποίος έχει πολύ ευνοϊκούς όρους για τον καταθέτη αν τα χρήματα δεν χρησιμοποιηθούν. Δεν συμφέρει να αποσυρθούν τα χρήματα από το λογαριασμό. Η διαφορά με το λογαριασμό είναι ότι η μεταβολή της «ασφαλούς αξίας» υπόκειται σε διαφορετικούς νόμους από εκείνους που αυξάνουν ή μειώνουν την απόδοση του χρήματος.
Μια οικονομική άποψη υποστηρίζει χονδρικά ότι μακροχρόνια όλες οι αποδόσεις εξομοιώνονται. Αν, δηλαδή, κάποιος τοποθετήσει μια δραχμή σήμερα σε ομόλογα, έντοκα, χρηματιστήριο, ακίνητα, πίνακες ζωγραφικής κ.λπ., έπειτα από 100 χρόνια η απόδοση δεν θα διαφέρει ανάλογα με την επιλογή του. Η απόδοση μιας επένδυσης εξαρτάται από τη στιγμή που θα επιλεγεί για τη ρευστοποίησή της. Αρα, αν

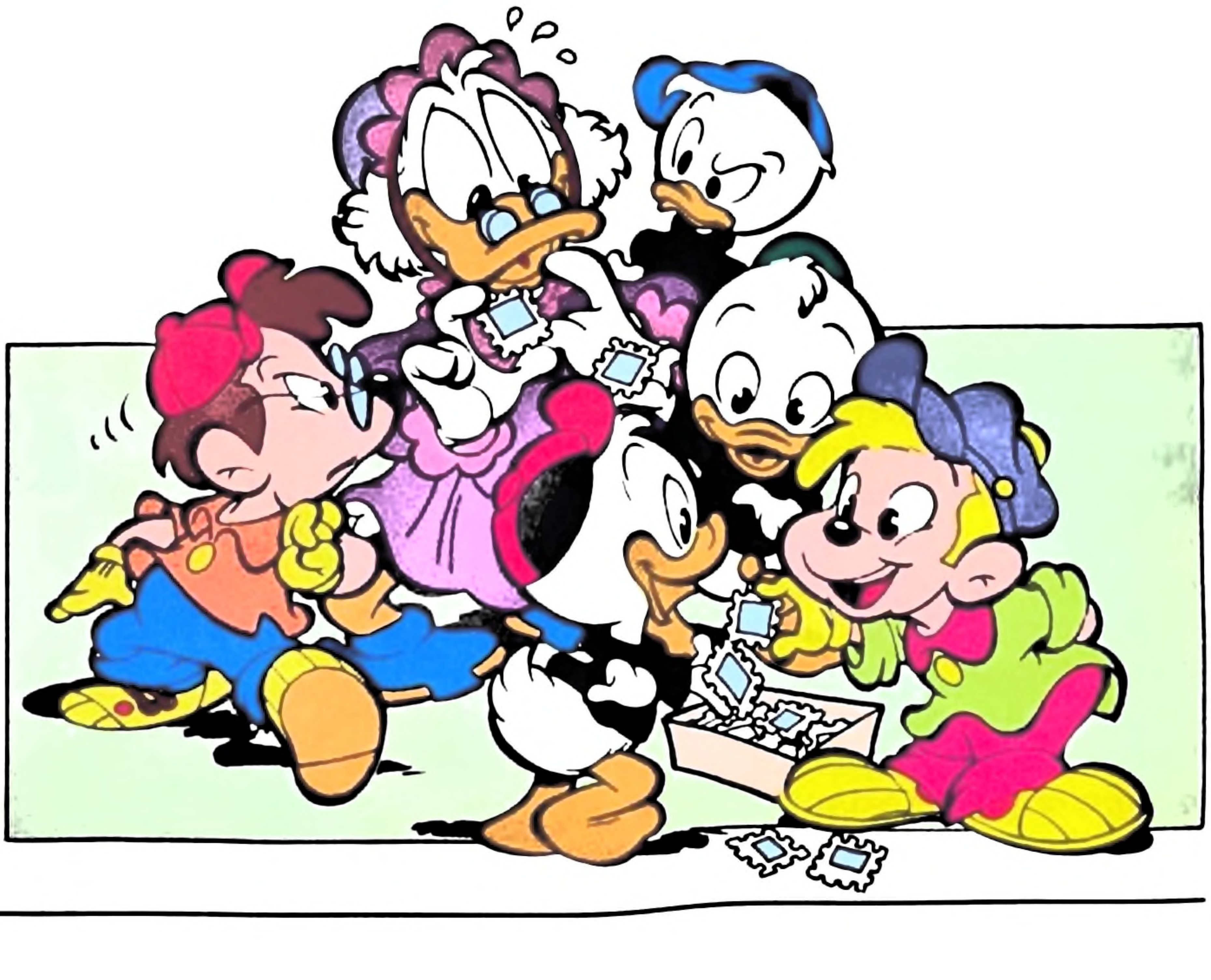

Στον κόσμο των παιδιών, όπως σε εκείνον των μεγάλων - όλοι σήμερα συλλέγουν απ' όλα - οι συλλογές γραμματοσήμων και νομισμάτων είναι οι πλέον διαδεδομένες.

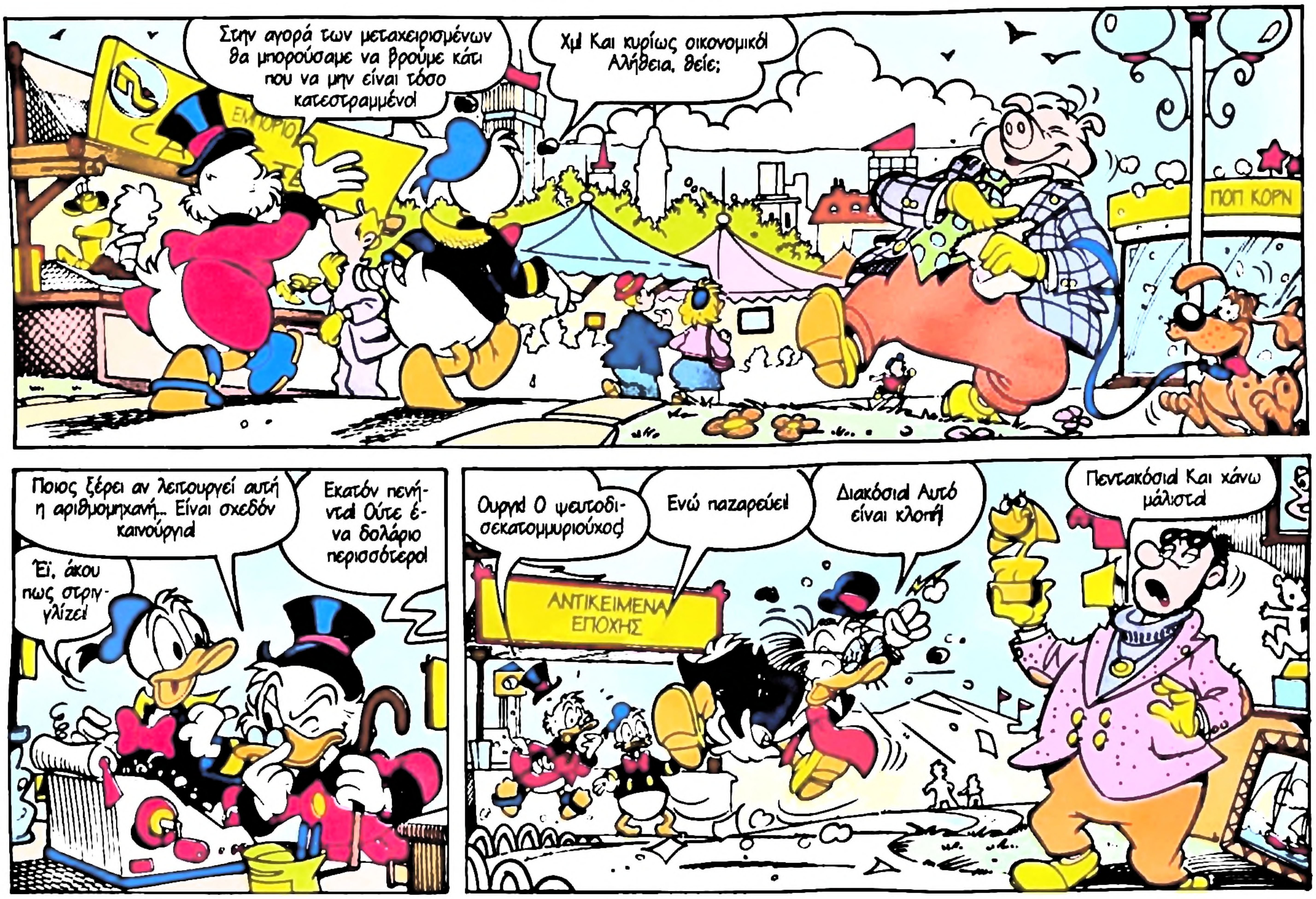

ληφθεί υπόψη ο παράγων χρόνος, τότε μια ασφαλής επένδυση μπορεί να είναι καλύτερη, κάποια συγκεκριμένη στιγμή, από κάποια άλλη παραδοσιακή.

ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΠΛΕΟΝ ΔΙΑΔΕΔΟΜΕΝΕΣ

Είπαμε ότι οι πλέον διαδεδομένες «ασφαλείς αξίες» αφορούν στον κόσμο της τέχνης. Οι γκαλερί έργων τέχνης παίζουν σημαντικό ρόλο προς αυτή την οικονομική κατεύθυνση.

Ο ενδιαφερόμενος για ένα καλλιτεχνικό προϊόν, είτε αυτό είναι ένας πίνακας, ένα σχέδιο, μια λιθογραφία, μια μινιατούρα, ένα χαρακτικό ή και ένα γλυπτό, επιλέγει το προϊόν με βάση το προσωπικό του γούστο, αλλά οπωσδήποτε λαμβάνει υπόψη του και την εμπορική του αξία, επειδή, μιλώντας για «ασφαλείς αξίες», αναφερόμαστε σε αγορές που έχουν κάποιο συγκεκριμένο οικονομικό περιεχόμενο και γίνονται με στόχο την επένδυση. Βεβαίως, για να κάνει κάποιος επένδυση στον κόσμο της τέχνης πρέπει να είναι ειδικός ή να εμπιστευθεί την άποψη ενός ειδικού και να μην ακολουθήσει το δρόμο του ενστίκτου.

Και άλλα κοινά αντικείμενα καλλιτεχνικών συλλογών είναι δυνατόν να καταχωρισθούν ως «ασφαλείς αξίες». Αναφερόμαστε στα ασημικά και τα έπιπλα αντίκες που έχουν τη δική τους αγορά και πελάτες οι οποίοι ικανοποιούν την «καλλιτεχνική τους ανάγκη» με μια ματιά στραμμένη στο παρελθόν.

Η «καλλιτεχνική ανάγκη» είναι ένα φαινόμενο που χαρακτηρίζει την εποχή μας και είναι μια

Για τον Θείο Σκρουτζ ένα μπάνιο μέσα σε χρυσάφι και νομίσματα είναι ό,τι καλύτερο για να ξεκινήσει τη μέρα του. Έχει όμως και ένα τεράστιο θησαυροφυλάκιο για να φυλάει τους θησαυρούς του.

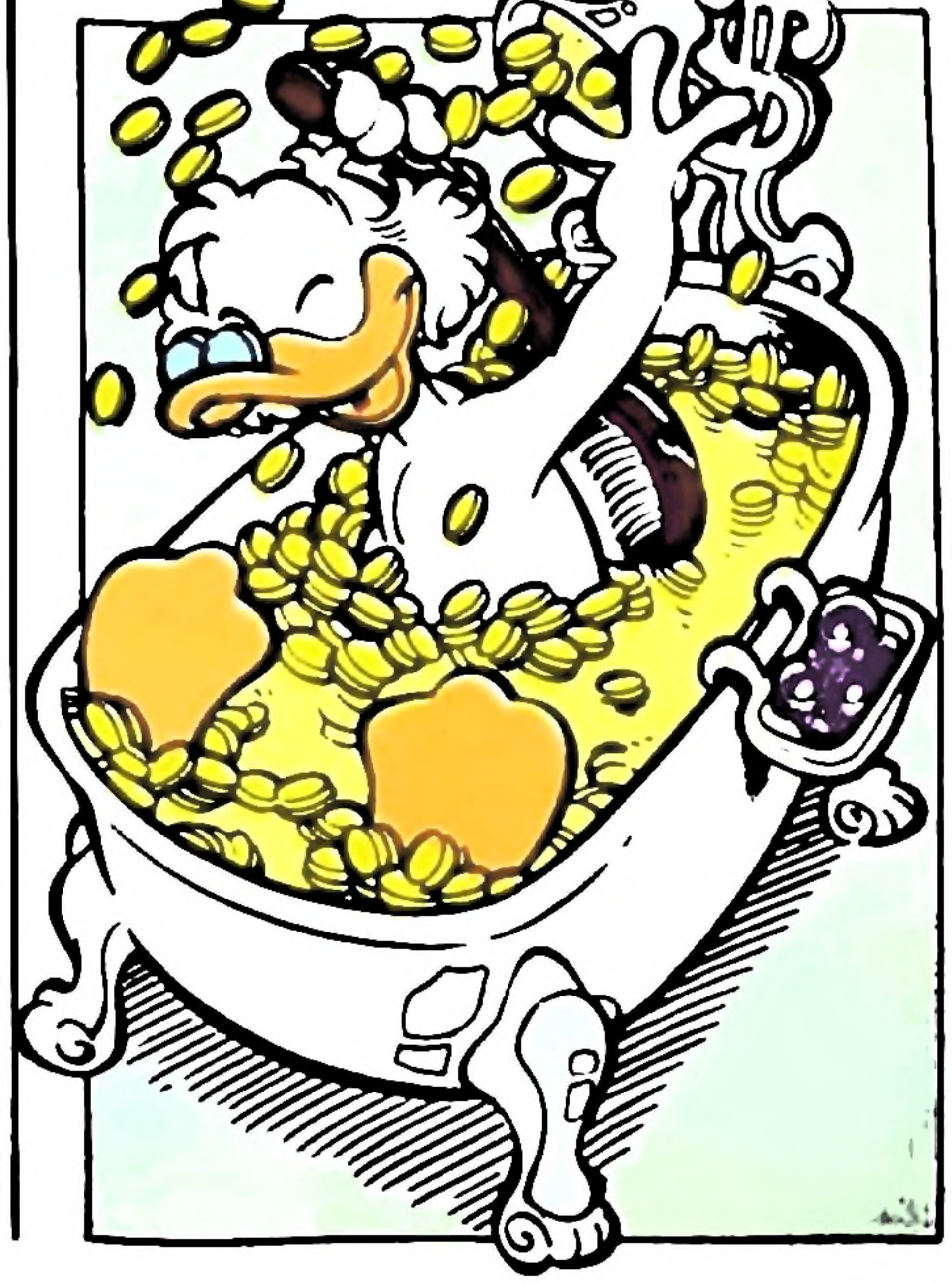

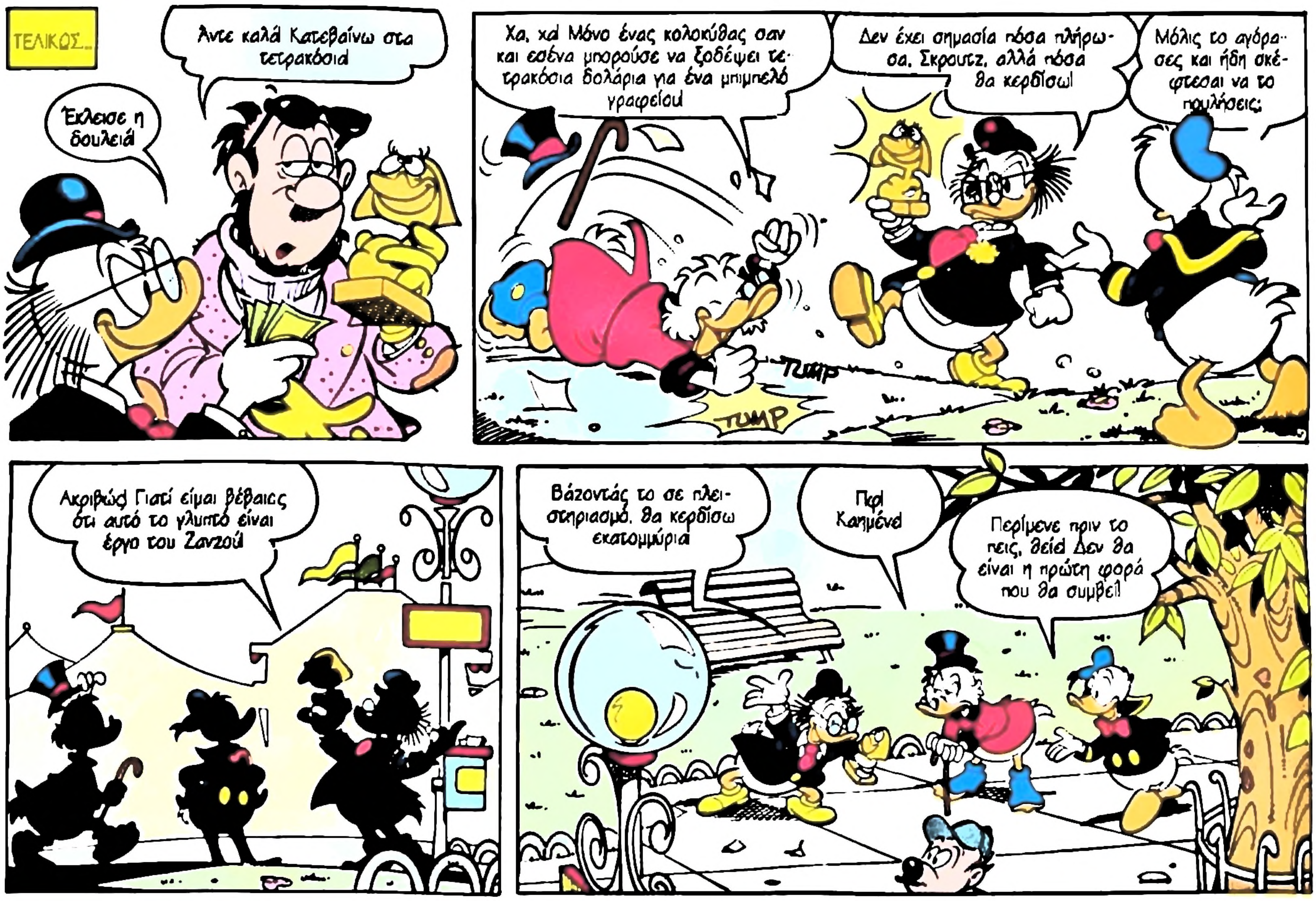

τυπική έκφραση του προχωρημένου καπιταλισμού και μιας μεταβιομηχανικής κοινωνίας. Πράγματι, η ανάπτυξη της τάσης για δημιουργία συλλογών δεν συνδέεται μόνο με το πλεόνασμα χρήματος ή με μια διάθεση επένδυσης και κερδοσκοπίας, αλλά πρέπει να συνδεθεί και με το πέρασμα από μια οικονομία ύπαρξης ή επιβίωσης σε μια οικονομία πλούτου.

Δεν μπορούμε να μην αναφέρουμε στο σημείο αυτό τις «ασφαλείς αξίες» που συνθέτουν οι συλλογές που τροφοδότησαν τα όνειρα παιδιών πολλών γενεών, όπως οι συλλογές νομισμάτων και γραμματοσήμων.

Μαζί με τις συλλογές καρτών, που όμως δεν αποτελούν μια «ασφαλή αξία» επειδή γενικώς δεν έχουν ιδιαίτερη ανταπόκριση στην αγορά, οι πιο διαδεδομένες μεταξύ των παιδιών συλλογές είναι ακριβώς εκείνες των νομισμάτων και των γραμματοσήμων, «πολύτιμα αγαθά» που αποτελούν αντικείμενο συναλλαγής με λίγα χρήματα ή και με σοκολάτες ή και με άλλες...«ασφαλείς αξίες» αγαπητές στα παιδιά. Ας αφήσουμε για λίγο τον κόσμο της τέχνης και ας ασχοληθούμε και με «ασφαλείς αξίες» που εκ των πραγμάτων έχουν τη δική τους αξία εξαιτίας του υλικού από το οποίο αποτελούνται. Ο χρυσός και οι πολύτιμοι λίθοι έπαιξαν πάντα το δικό τους ρόλο ως εναλλακτική λύση στο ρευστό χρήμα.

ΧΡΥΣΟΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

Η εποχή των χρυσών νομισμάτων και της χρησιμότητας του χρυσού ως κοινής βάσης για την αξιολόγηση των νομισμάτων έχει περάσει ενδεχομένως ανεπιστρεπτί. Η μείωση της νομισματικής του λειτουργίας αποδεικνύεται από τον περιορισμό του χρυσού στα θησαυροφυλάκια των κεντρικών τραπεζών. Τα διαθέσιμα των τραπεζών αυτών μετρούνται πλέον σε συνάλλαγμα και η ισχύς μιας κεντρικής τράπεζας μετριέται ανάλογα με το ποσόν των ξένων χαρτονομισμάτων που διαθέτει. Αντίθετα, το ποσοστό συμμετοχής του χρυσού μειώνεται διαρκώς και δεν παίζει κανένα ρόλο στις σχετικές αναλύσεις.

Η οικονομική του, όμως, σημασία δεν έχει μειωθεί στις διεθνείς αγορές, αφού θεωρείται η κατ' εξοχήν ασφαλής επένδυση και αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης στα διεθνή Χρηματιστήρια.

Υπάρχουν Χρηματιστήρια Χρυσού, όπου το μέταλλο αποτελεί αντικείμενο συναλλαγής και

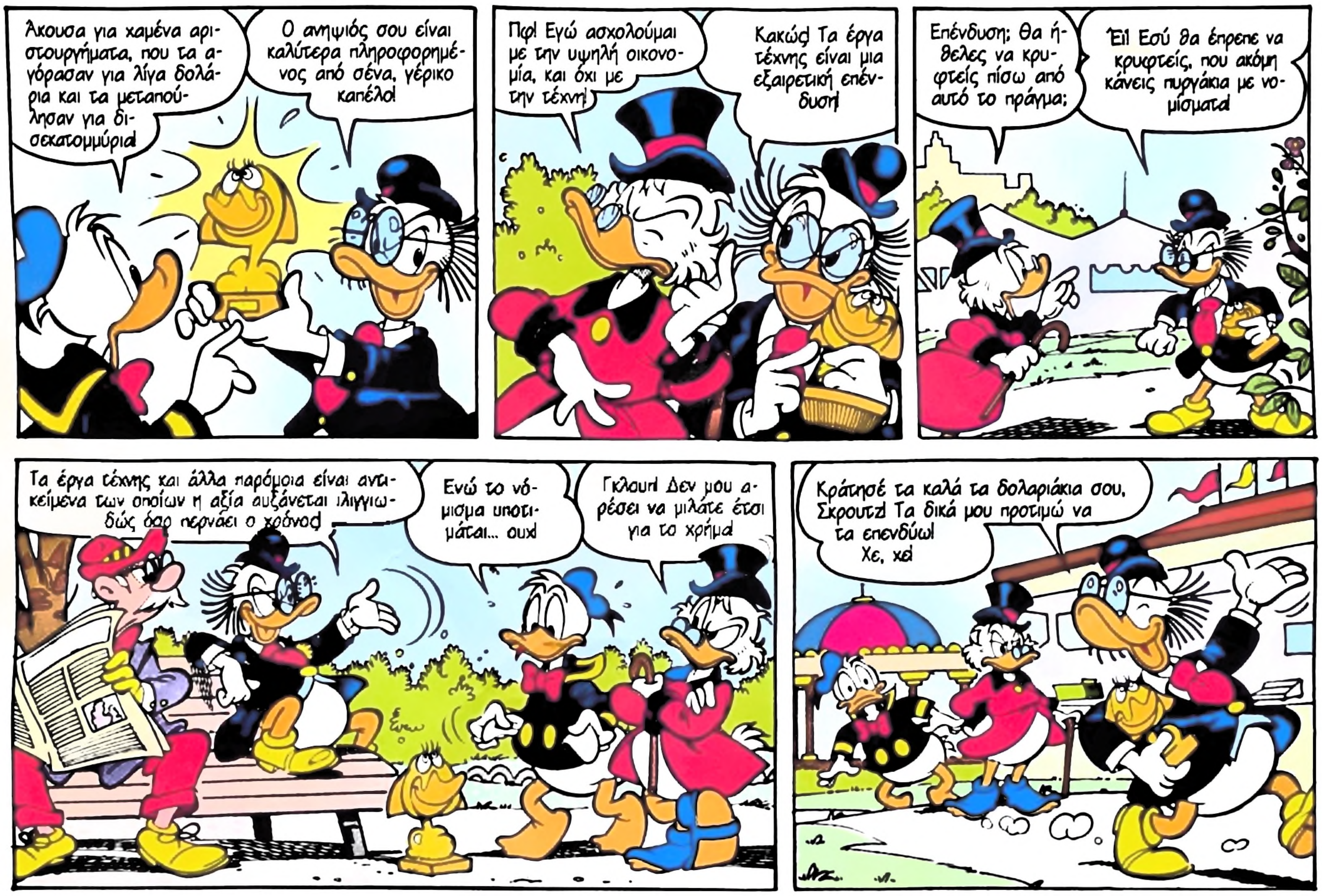

«παίρνει» τιμές. Το ύψος της τιμής αφορά στο κόστος ενός γραμμαρίου χρυσού -μη επεξεργασμένου χρυσού- ενώ όποιος αγοράζει χρυσά βρίσκεται, στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, απέναντι σε επεξεργασμένο μέταλλο που έχει μετατραπεί σε αγαθά που φυλάσσονται σε θυρίδες ή στο σπίτι.

Ο ιδιώτης που προτίθεται να αγοράσει χρυσό ως επένδυση, μπορεί να διαπραγματευθεί μόνο χρυσά νομίσματα, μικρές ράβδους χρυσού ή ειδικά αναμνηστικά, χρυσά κοσμήματα και άλλα, στα οποία επιβάλλεται και ο κρατικός φόρος της χώρας όπου γίνεται η αγορά.

Σε γενικές γραμμές δεν είναι ιδιαίτερα δύσκολο για έναν ιδιώτη να αγοράσει χρυσό και πολύτιμες πέτρες, αλλά σίγουρα είναι λιγότερο απλή η μεταπώλησή τους μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, έτσι ώστε να πετύχει

ΟΙ ΚΑΤΑΛΥΤΙΚΕΣ ΕΞΑΤΜΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΜΕΤΑΛΛΑ

Λίγοι γνωρίζουν ότι οι καταλυτικές εξατμίσεις, που είναι πια υποχρεωτικές σχεδόν σε όλο τον Κόσμο, χρησιμοποιούν ως καταλυτικούς παράγοντες το ράδιο σε ένωση με την πλατίνα και το παλλάδιο. Όλα αυτά τα μέταλλα έχουν ως κοινό χημικό χαρακτηριστικό υψηλή καταλυτική δύναμη. Αλλά είναι, επίσης, και πολύτιμα μέταλλα, τα οποία διεκδικεί η αγορά ακριβώς επειδή είναι σπάνια και προορίζονται μόνο για βιομηχανική χρήση. Το τελευταίο αυτό στοιχείο εμποδίζει τους ιδιώτες να έχουν πρόσβαση σε αυτά τα μέταλλα και κάνουν επενδύσεις. Μόνο οι επαγγελματίες του τομέα έχουν κάθε λόγο να επιδείξουν ενδιαφέρον και να ασχοληθούν τόσο με την εμπορία των μετάλλων όσο και με την απόσυρση των φθαρμένων και πολύτιμων καταλυτικών εξατμίσεων.

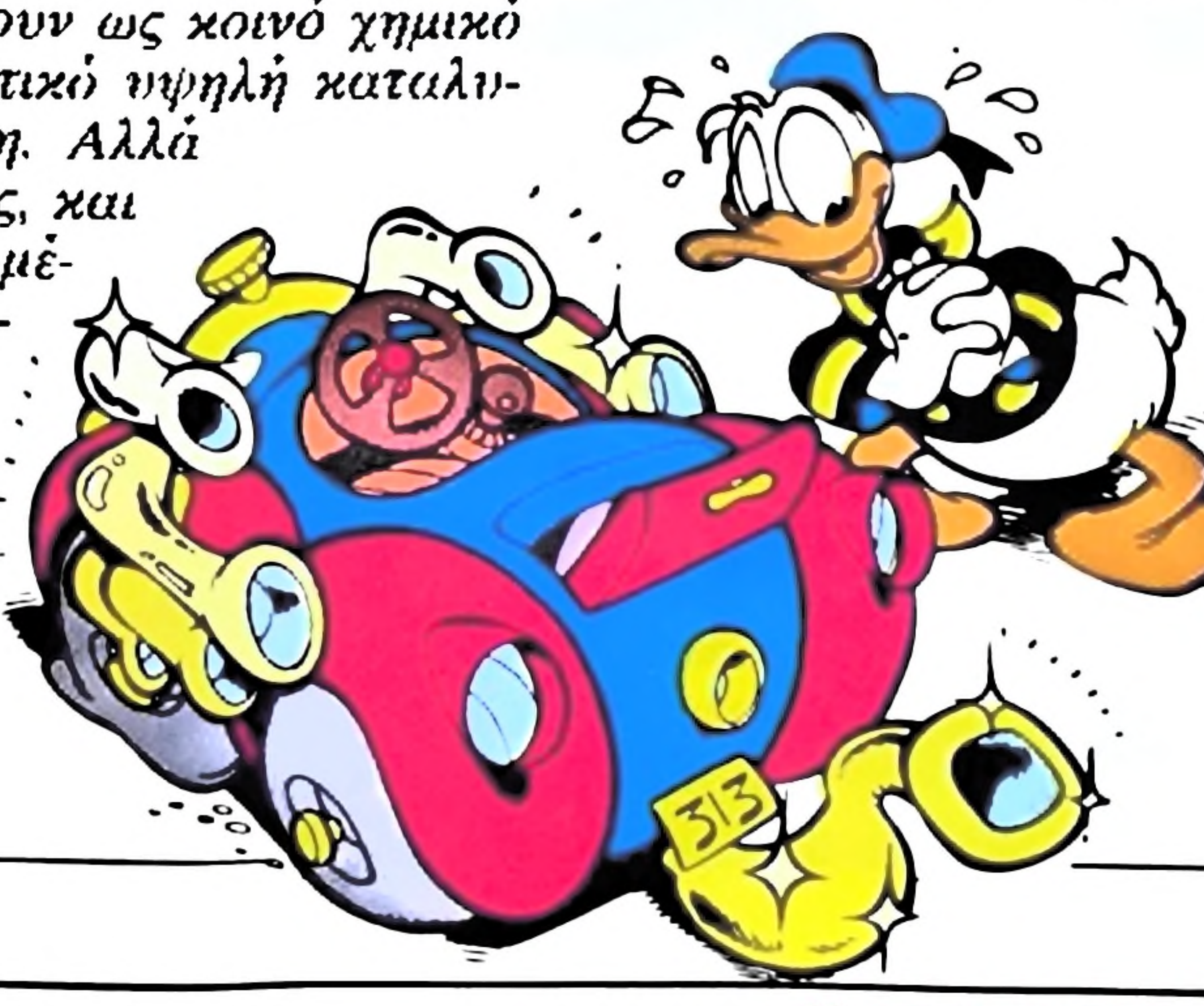

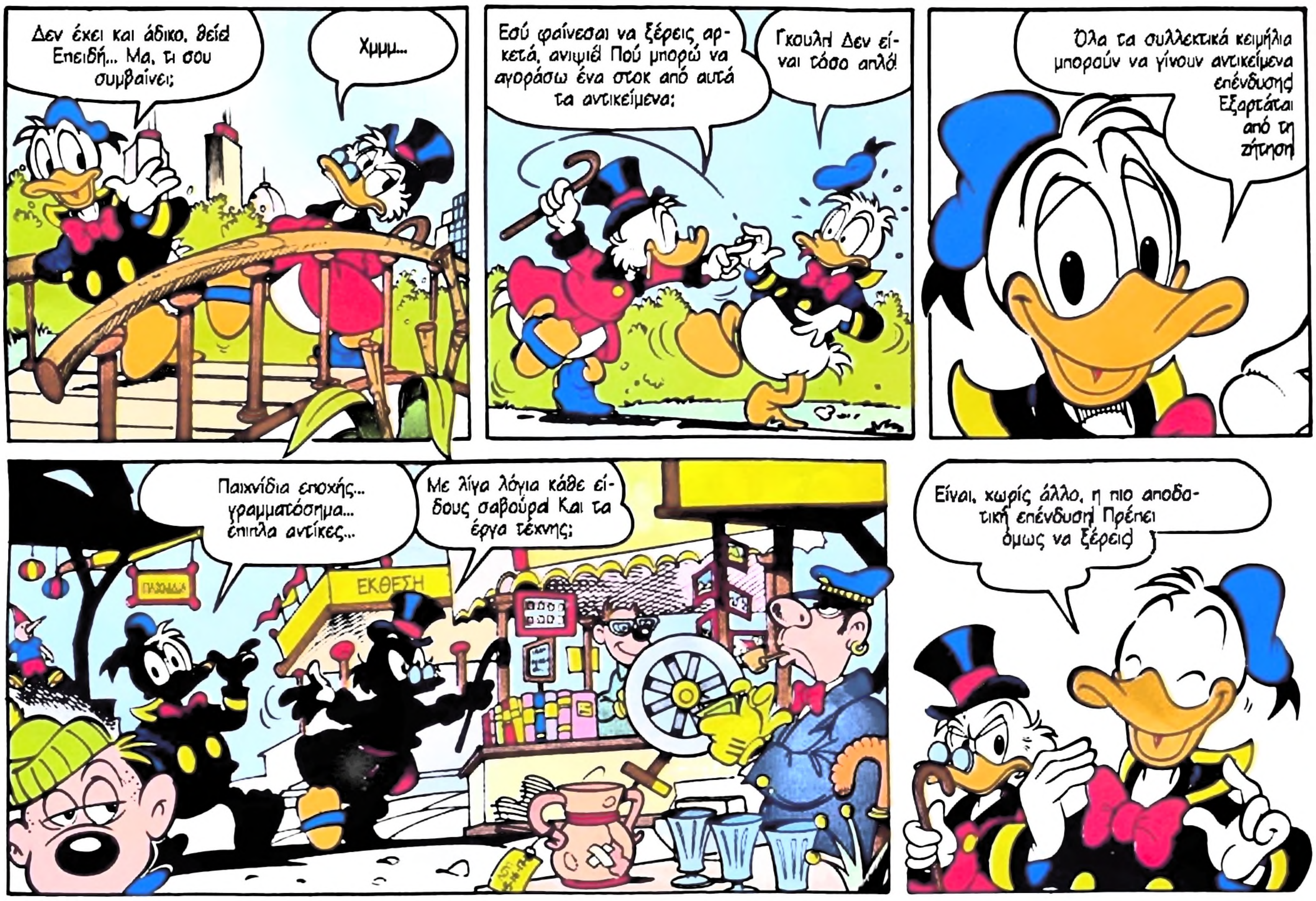

και κάποιο κέρδος. Είναι πιο εύκολη και πιο απλή μια επένδυση που είναι κοντά στο χρυσό, χωρίς να τον αγγίζει αμέσως, όπως η αγορά μετοχών εταιριών που εμπορεύονται το χρυσό. Ωστόσο, στην περίπτωση αυτή, ο αγοραστής - επενδυτής πρέπει να προσφύγει στη διεθνή αγορά και να αντιμετωπίσει τους συνήθεις κινδύνους των Χρηματιστηρίων. Ο επενδυτής μπορεί να προσφύγει, επίσης, στις εκδόσεις ομολόγων που συνδέονται με το χρυσό.

ΛΑΜΠΡΕΣ ... ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Στο χώρο του κοσμήματος δεν υπάρχει πιο πολύτιμος λίθος από το διαμάντι. Μια διαδεδομένη έκφραση αναφέρει ότι το «διαμάντι είναι για πάντα», που σημαίνει ότι όποιος αγοράζει ένα διαμάντι έχει στα χέρια του ένα αντικείμενο με αιώνια ζωή, ικανό να προκαλέσει την αθανασία!

Ενα θεμελιώδες χαρακτηριστικό του διαμαντιού συνίσταται στο γεγονός ότι είναι πρακτικώς α-

Ανάμεσα στους πολύτιμους λίθους, εκείνος που προτιμάται περισσότερο από τους επενδυτές είναι από παλιά το διαμάντι.

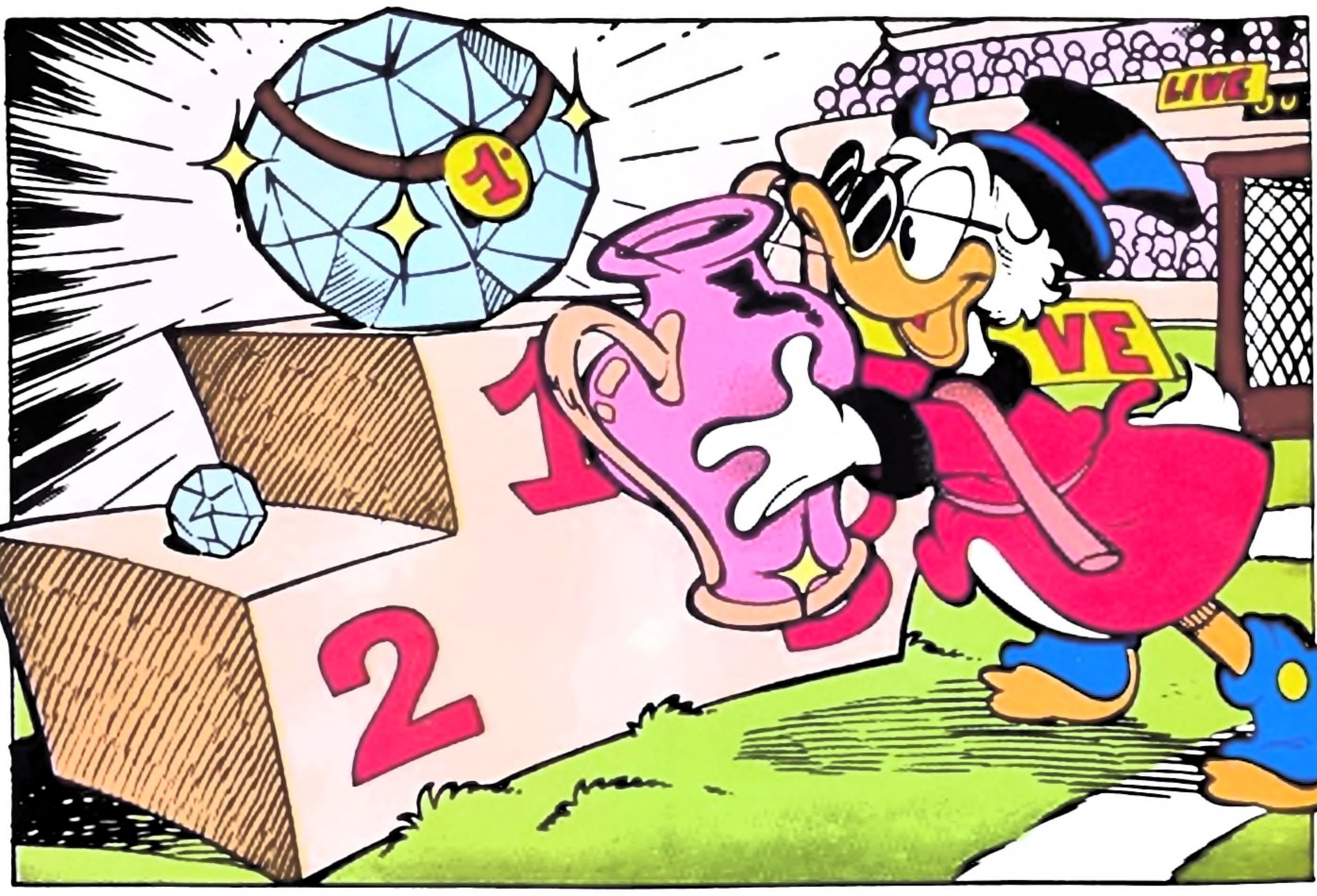

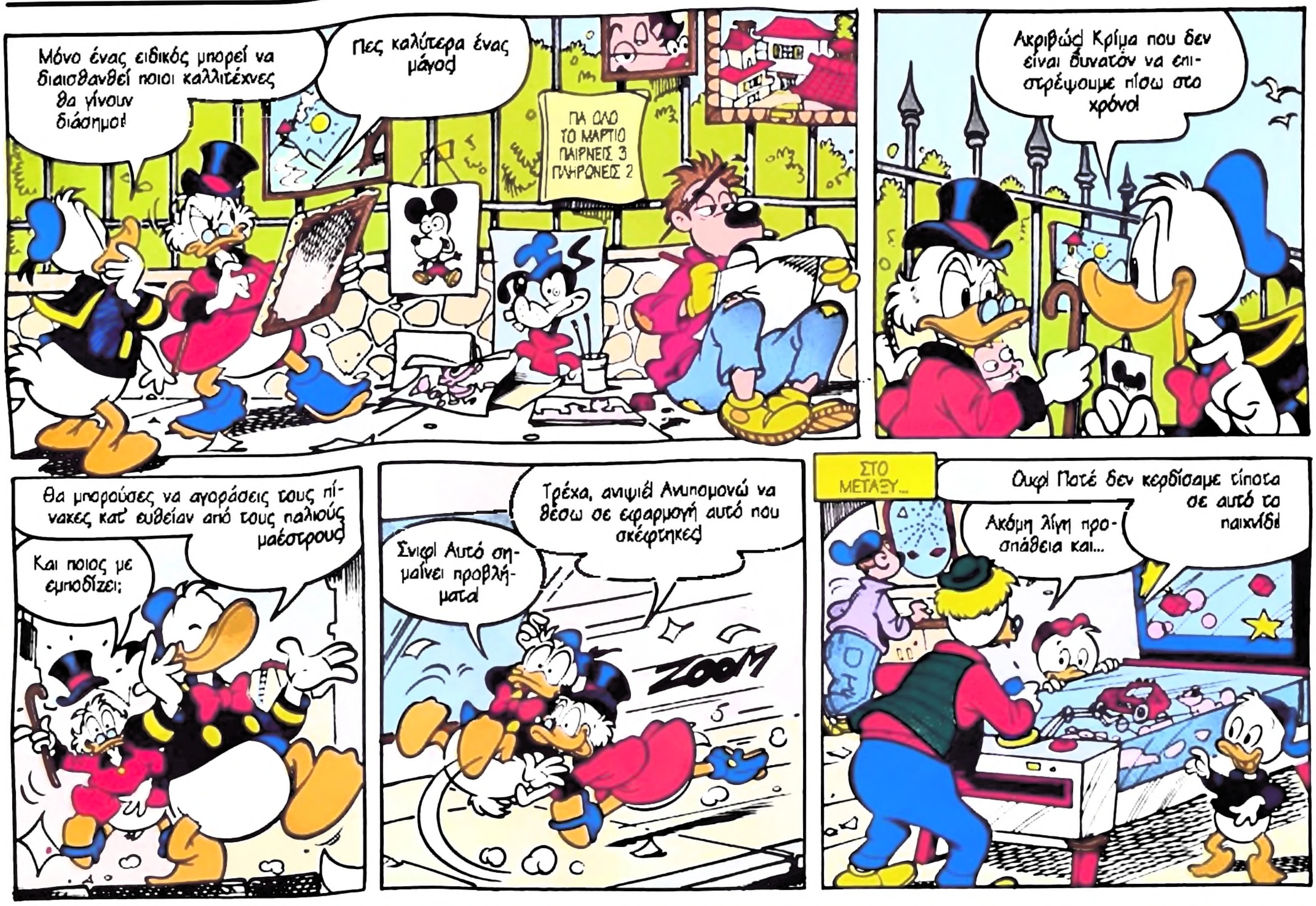

ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ

Τα λεγόμενα τέσσερα «c» είναι τα πλέον διαδεδομένα συστήματα για να αναγνωρίσουμε την αξία ενός διαμαντιού. Τα τέσσερα «c» είναι τα: carat, clarity, colour, cut.

Το carat είναι το καράτι, η μονάδα βάρους, ίση προς το ένα πέμπτο του γραμμαρίου. Το clarity είναι η καθαρότητα και προσδιορίζεται από μια πολύ συγκεκριμένη κατάταξη που ξεκινά από την απόλυτη καθαρότητα των διαμαντιών IF μέχρι την κατηγορία P3, με ορατές προσμίξεις. Το colour είναι το χρώμα και υποδηλώνεται με 16 γράμματα του λατινικού αλφαβήτου που ξεκινούν από το πολυτιμότατο D μέχρι το S. Το cut είναι το «κόψιμο».

δύνατο να προκύψουν δύο «κομμένα» διαμάντια, δηλαδή δύο μπριγιάν, ίδια μεταξύ τους. Συνεπώς, όταν κάποιος αγοράζει ένα διαμάντι με σκοπό την επένδυση πρέπει να ζητήσει ένα έγγραφο πιστοποιητικό, παγκο-

Οι συλλογές νομισμάτων κατέχουν μια σημαντική θέση ανάμεσα στις ασφαλείς αξίες, αλλά απαιτούν οπωσδήποτε γνώση και εμπειρία.

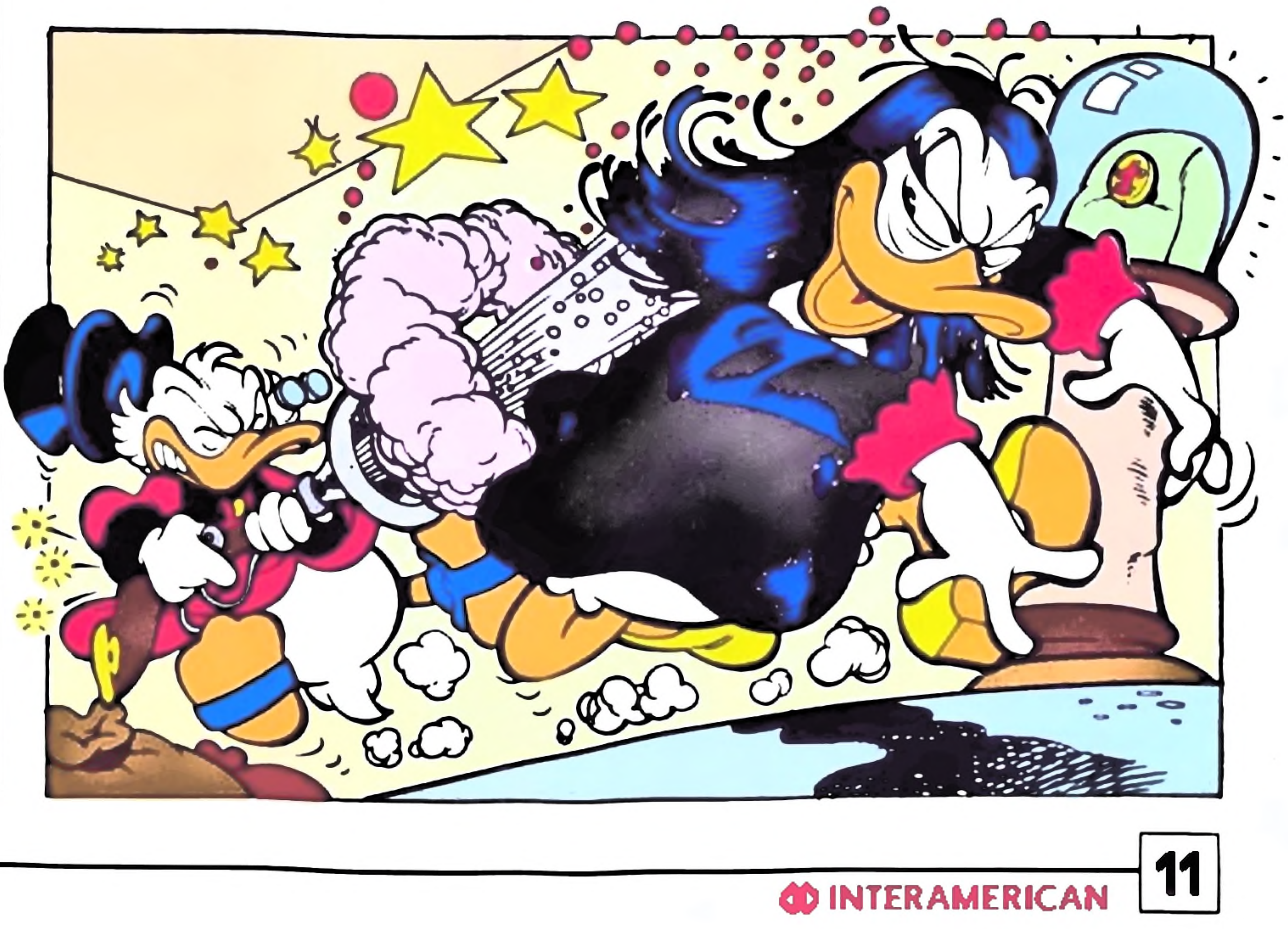

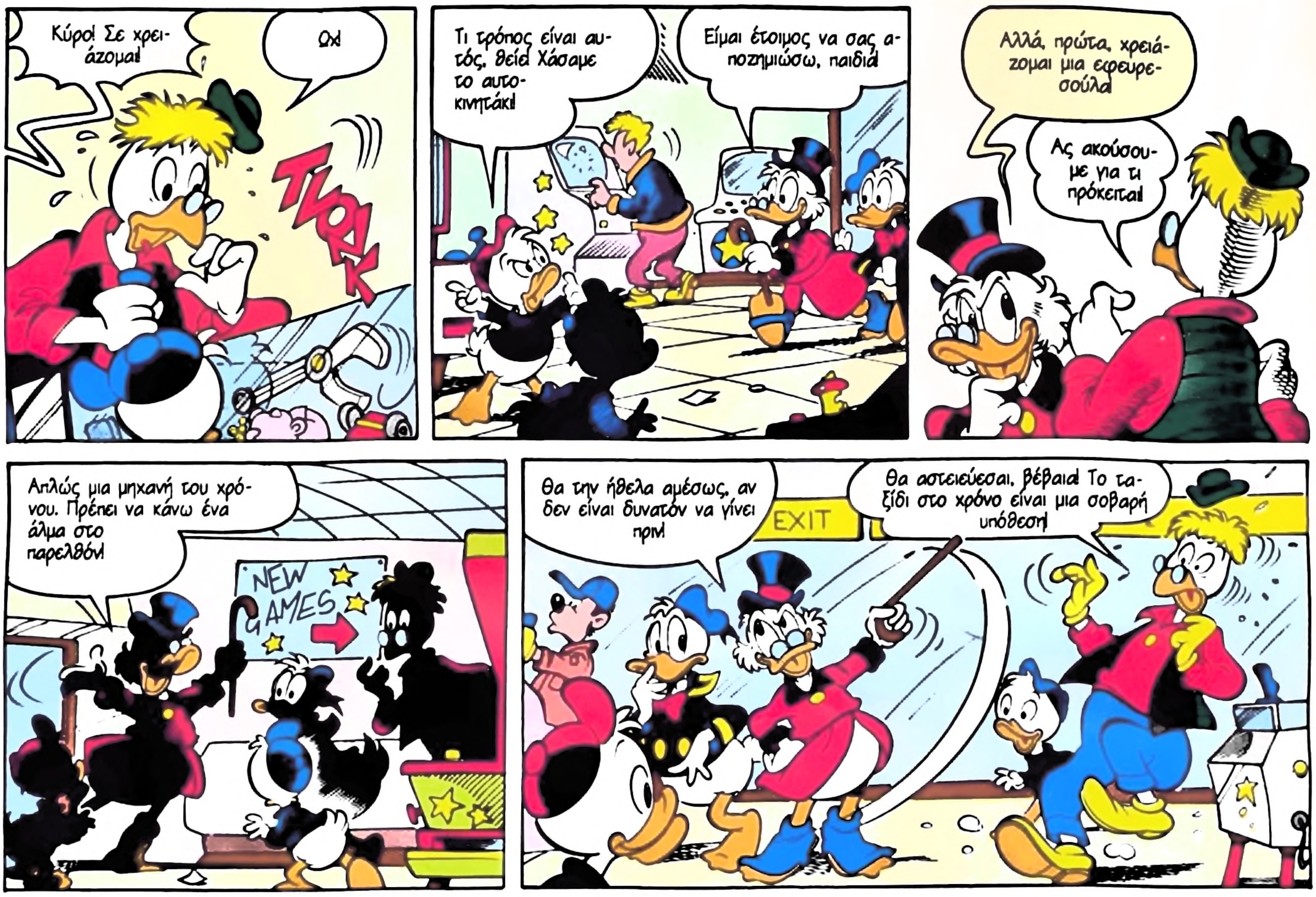

σμίως αναγνωρισμένο. Στο πιστοποιητικό αυτό θα σημειώνονται όλα τα στοιχεία του πολύτιμου λίθου.
Τα διαμάντια έχουν την κεντρική τους διάθεση στο Central Selling Organisation του Λονδίνου, το οποίο διακινεί το 80% της παγκοσμίου αγοράς. Στην Ελλάδα δεν υπάρχει ένα παρόμοιο κέντρο διάθεσης, έστω σε μικρογραφία, του αντίστοιχου του Λονδίνου, και κατά κανόνα τα διαμάντια διατίθενται μέσω κοσμηματοπωλείων, κυρίως «δεμένα» σε κοσμήματα.

ΟΙ ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ

Οι συλλογές νομισμάτων είναι από τις πλέον συνηθισμένες σε ερασιτεχνική βάση, αλλά είναι ιδιαίτερα δύσκολο να γίνει μια σοβαρή συλλογή σε νομίσματα από όλες τις χώρες του κόσμου και όλες τις εποχές. Η αξία των νομισμάτων γίνεται «ασφαλής» όταν πλέον το νόμισμα δεν κινδυνεύει από τον πληθωρισμό. Αυτό συμβαίνει όταν αποσύρεται από την κυκλοφορία και δεν έχει πια αγοραστική δύναμη. Όσο πιο παλαιά είναι τα νομίσματα τόσο πιο μεγάλη συλλεκτική αξία έχουν, εφόσον εξάλλου γίνονται και πιο σπάνια και δυσεύρετα.
Η αξία ενός συλλεκτικού νομίσματος εξαρτάται από την καλλιτεχνική του αξία και τη σπανιότητά του. Το μέταλλο από το οποίο είναι φτιαγμένο το νόμισμα δεν έχει ιδιαίτερη επίδραση στην τιμή του, η οποία εξαρτάται κυρίως από τη σπανιότητα και την κατάστασή του. Υπάρχουν αρχαία ελληνικά νομίσματα τα οποία λόγω της μεγάλης καλλιτεχνικής τους αξίας είναι ακριβότερα από χρυσά νομίσματα της ίδιας εποχής.
Οι τιμές των συλλεκτικών νομι-

Ο ΟΒΟΛΟΣ ΤΟΥ ΧΑΡΟΝΤΑ, ΔΗΛΑΔΗ ΜΙΑ...ΑΣΦΑΛΗΣ ΑΞΙΑ

Μια κοινή πρακτική σε πολλούς λαούς προέβλεπε ότι ο νεκρός, για να εξασφαλίσει το πέρασμα στον άλλο κόσμο, έπρεπε να φέρει μαζί του ένα νόμισμα και μάλιστα στο στόμα: Η παρουσία του νομίσματος θα του επέτρεπε να πληρώσει όλα τα «διόδια» πριν μπει στο βασίλειο των νεκρών. Όσο πιο πολύτιμο ήταν το νόμισμα τόσο πιο εύκολη ήταν αυτή η διαδικασία.

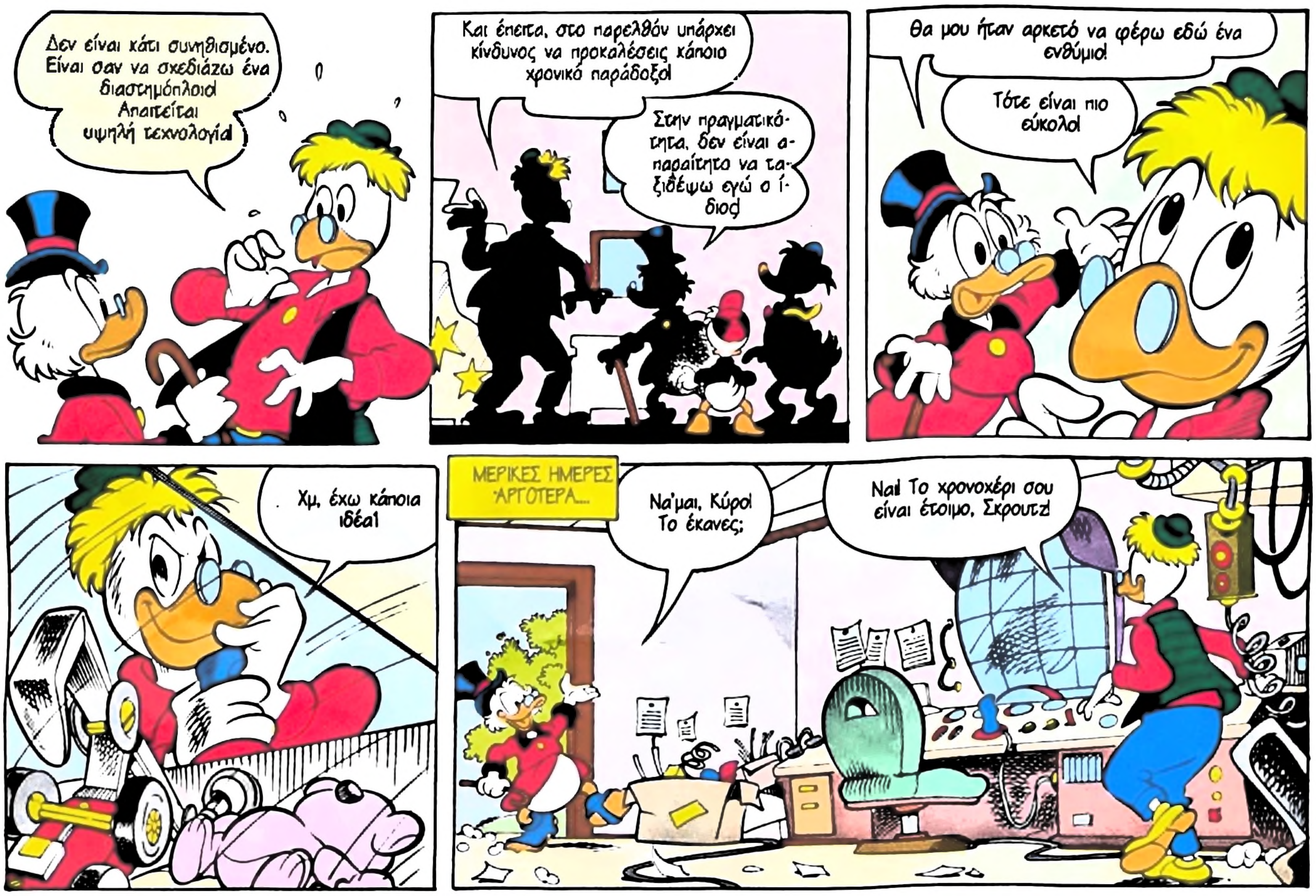

Η ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ

Η κατάσταση συντήρησης και η σπανιότητα είναι σημαντικοί παράγοντες για τον καθορισμό της αξίας ενός νομίσματος. Στους ειδικούς καταλόγους αυτά τα στοιχεία καταχωρίζονται ως εξής, αρχίζοντας από τη σπανιότητα:

CC: Κοινότατο νόμισμα
C: Κοινό
NC: Όχι κοινό
R: Σπάνιο

RR: Πολύ σπάνιο
RRR: Σπανιότατο
RRRR: Εξαιρετικής σπανιότητας
RRRRR: Νόμισμα γνωστό σε ελάχιστα «κομμάτια»
UNICA: Μοναδικό στον κόσμο νόμισμα

Η κατάταξη σύμφωνα με την κατάσταση συντήρησης:
M: Μέτρια. Από το νόμισμα απουσιάζει κάποιο τμήμα και δεν είναι ευανάγνωστα όσα έχουν χαραχθεί σε αυτό.
D: Κάπως καλή. Πολύ φθαρμένο νόμισμα στο οποίο, όμως, διακρίνονται τα στοιχεία του.
B: Ωραία. Χρησιμοποιημένο νόμισμα χωρίς σοβαρές φθορές.
MB: Πολύ ωραία. Νόμισμα με ίχνη χρήσης.
BB: Ωραιότατη. Νόμισμα με μόλις διακρινόμενα ίχνη χρήσης.
Spl: Υπέροχη. Νόμισμα χωρίς ίχνη χρήσης.
Fdc: Ακυκλοφόρητο νόμισμα. Νόμισμα απολύτως τέλειο.

σμάτων δημοσιεύονται σε ειδικούς καταλόγους τους οποίους μπορεί ο καθένας να προμηθευτεί από τα ειδικά καταστήματα.

Η πιστοποίηση της γνησιότητας έχει γίνει πλέον αρκετά εύκολη υπόθεση για τους ειδικούς, αφού τα τεχνικά μέσα που διαθέτουν για την πιστοποίηση έχουν εξελιχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό.

Αν το νόμισμα αγοραστεί από ένα ειδικό κατάστημα συλλεκτικών αντικειμένων, συνοδεύεται και από ειδικό πιστοποιητικό γνησιότητας.

ΑΝΤΙΚΕΣ: Η ΓΟΗΤΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΥ

Πίσω από την αγορά μιας αντίκας, ενός παλαιού επίπλου, χαλιού, κεραμικού, νομίσματος, πίνακα ζωγραφικής

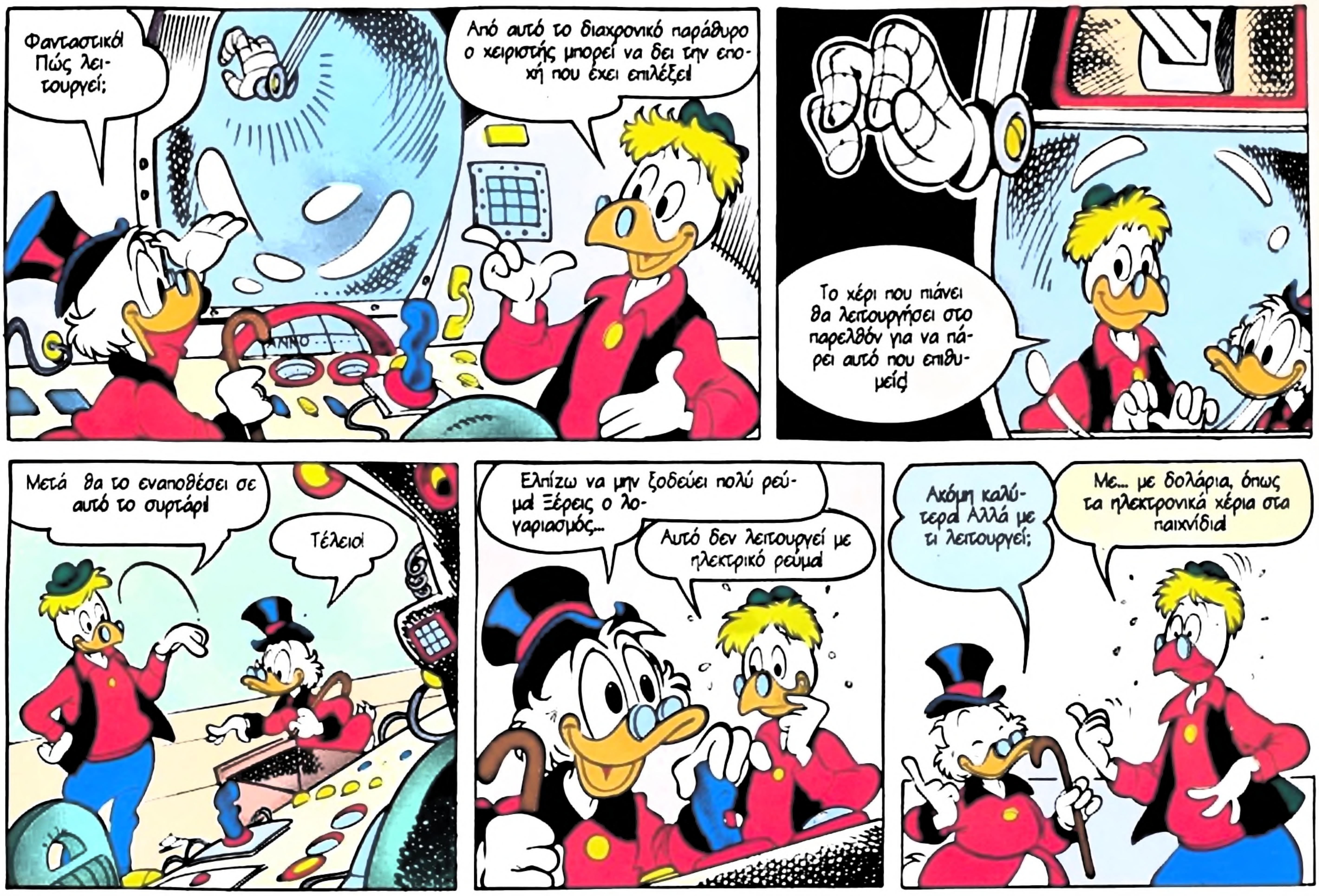

ή γραμματοσήμου κρύβεται το συλλεκτικό πάθος το οποίο συνδυάζει την αγάπη για το ωραίο και σπάνιο με την αγάπη για το κέρδος, όπως στην περίπτωση του θείου Σκρουτζ. Οι νόμοι που καθορίζουν την αγορά της αντίκας είναι οι ίδιοι με αυτούς των συλλογών νομισμάτων, πινάκων, γραμματοσήμων κ.λπ.

Τα «κομμάτια» κρίνονται ανάλογα με την ποιότητα κατασκευής, την κατάστασή τους και την προέλευσή τους. Η αξία μεγαλώνει ανάλογα με τον κατασκευαστή, το σχεδιαστή ακόμη και τους προηγούμενους ιδιοκτήτες. Στα έπιπλα με υπογραφή, τα οποία είναι κατασκευασμένα από κάποιον διάσημο επιπλοποιό ή κατασκευάστηκαν σε μια συγκεκριμένη καλλιτεχνικά εποχή, η αξία είναι σημαντικά αυξημένη έναντι των καινούργιων επίπλων. Αν μάλιστα ανήκαν σε κάποιον γνωστό αριστοκράτη, η αξία τους γίνεται απλησίαστη. Τον Ιούνιο του 1989 εξετέθη στον οίκο Κρίστις του Λονδίνου, ένα έπιπλο παραγγελία του τρίτου Δούκα του Μποφόρ σε παραδοσιακό εργαστήριο της Φλωρεντίας. Το έπιπλο, εκπληκτικής κατασκευής και ύψους τεσσάρων μέτρων, πουλήθηκε έναντι ποσού 15,2 εκ. δολαρίων. Το ποσό αυτό είναι το μεγαλύτερο που διετέθη ποτέ για αγορά ξύλινου επίπλου.

Δεν είναι βεβαίως απαραίτητο να επενδύσει κάποιος τόσο υψηλά ποσά για να γίνει συλλέκτης παλαιών αντικειμένων και να έχει στην κατοχή του μια ασφαλή αξία η οποία δεν κινδυνεύει από την υποτίμηση. Συλλέκτες είναι και αυτοί που αγοράζουν ασημικά, υφαντά, μικρά γλυπτά κ.λπ., χωρίς να απαιτείται να επενδύσουν τεράστια ποσά. Αυτοί, όπως και όσοι επενδύουν μεγάλα ποσά, πρέπει να προσέ-

Για να ελεγχθούν οι τιμές, η αυθεντικότητα και η σπανιότητα των γραμματοσήμων κυκλοφορούν ειδικοί κατάλογοι, πολύτιμοι οδηγοί τόσο για τους ερασιτέχνες όσο και για τους ειδικούς.

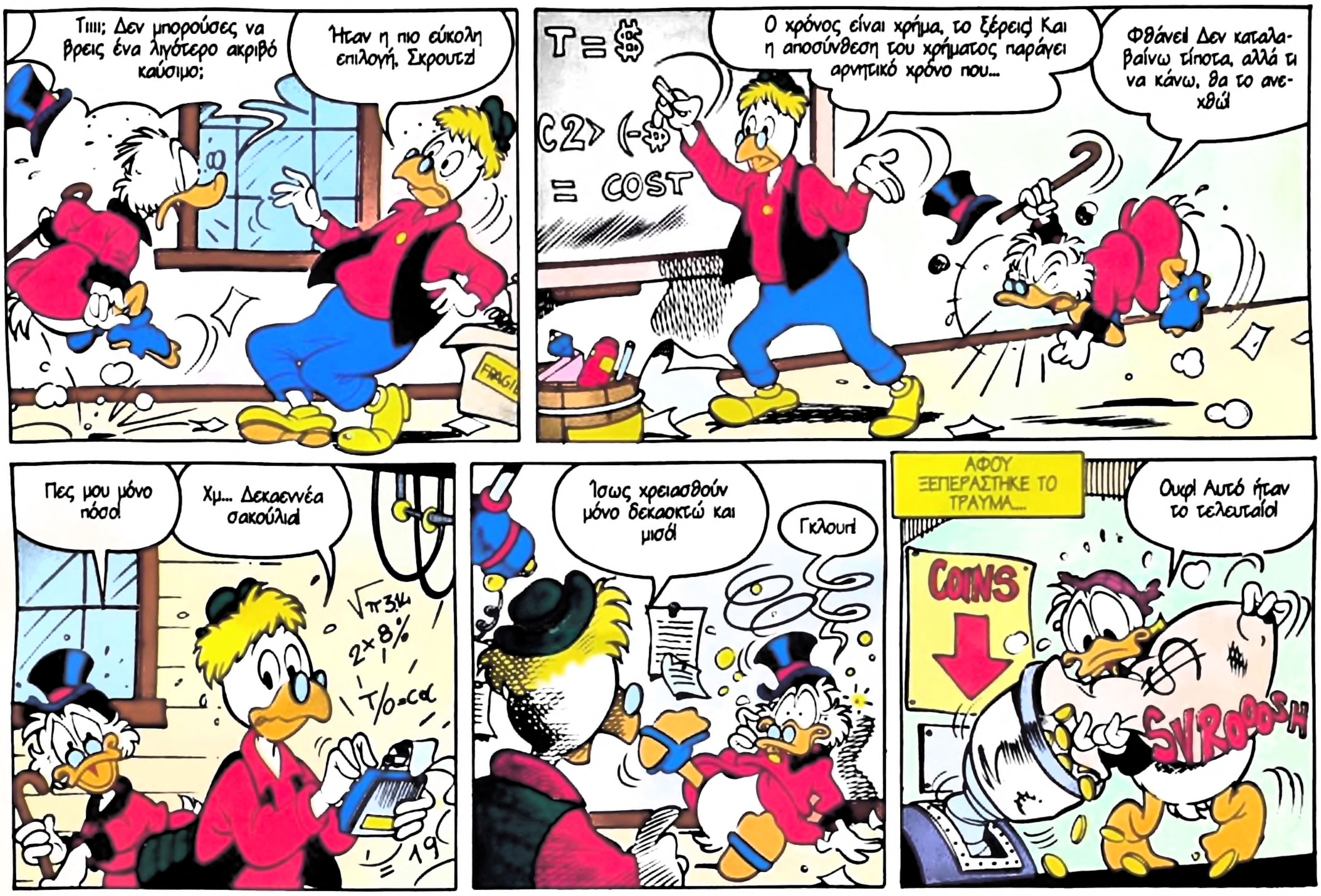

χουν την εποχή στην οποία φτιάχτηκε το αντικείμενο, το αν αντιπροσωπεύει μια τάση ή ένα καλλιτεχνικό ρεύμα και το αν η κατάστασή του είναι αρκετά καλή για να αποτελέσει αντικείμενο συλλεκτικής αξίας.

ΟΙ ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ

Το πρώτο γραμματόσημο εκδόθηκε στη Βρετανία το 1840, με την επωνυμία Penny Black, όμως η συλλεκτική του αξία παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, εξαιτίας του μεγάλου αριθμού που υπάρχουν ακόμη και σήμερα στις συλλογές γραμματοσήμων.
Τα γραμματόσημα, εκτός από συλλεκτικά αντικείμενα, είναι και μία μορφή έμμεσων φόρων που χρησιμοποιούνται σαν αντίτιμο για τις υπηρεσίες που προ-

ΠΑΝΑΚΡΙΒΑ ΠΛΑΣΤΑ

Υπάρχουν πλαστά γραμματόσημα που αξίζουν περισσότερο από τα αληθινά. Υπάρχει, επίσης, ένα ιταλικό γραμματόσημο που έχει μεγάλη αξία ακριβώς στην «πλαστή» εκδοχή του. Πρόκειται για εκείνο των 15 εκατοστών της λιρέτας του Ιταλικού βασιλείου: Βρισκόμαστε στο 1863 και το κράτος εκδίδει ένα γραμματόσημο με το πορτραίτο του Βίκτωρος Εμμανουήλ του Β΄. Στη Νάπολι και την πόλη Ακουΐλα τυπώθηκαν δύο πλαστές σειρές: Σήμερα το γραμματόσημο της Νάπολι κοστίζει μερικά εκατομμύρια λιρέτες, ενώ εκείνο της Άκουϊλα πάνω από 50 εκ.

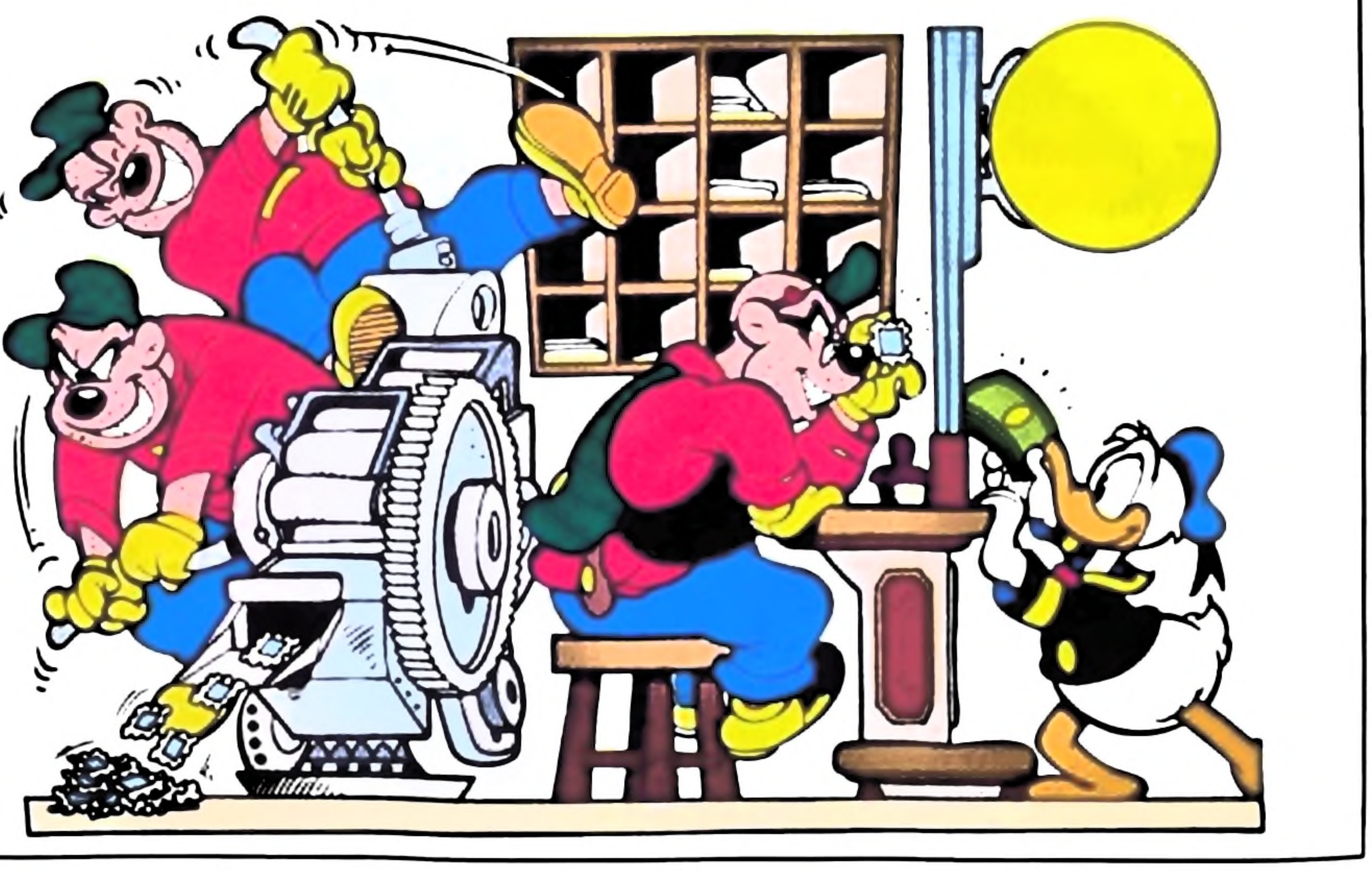

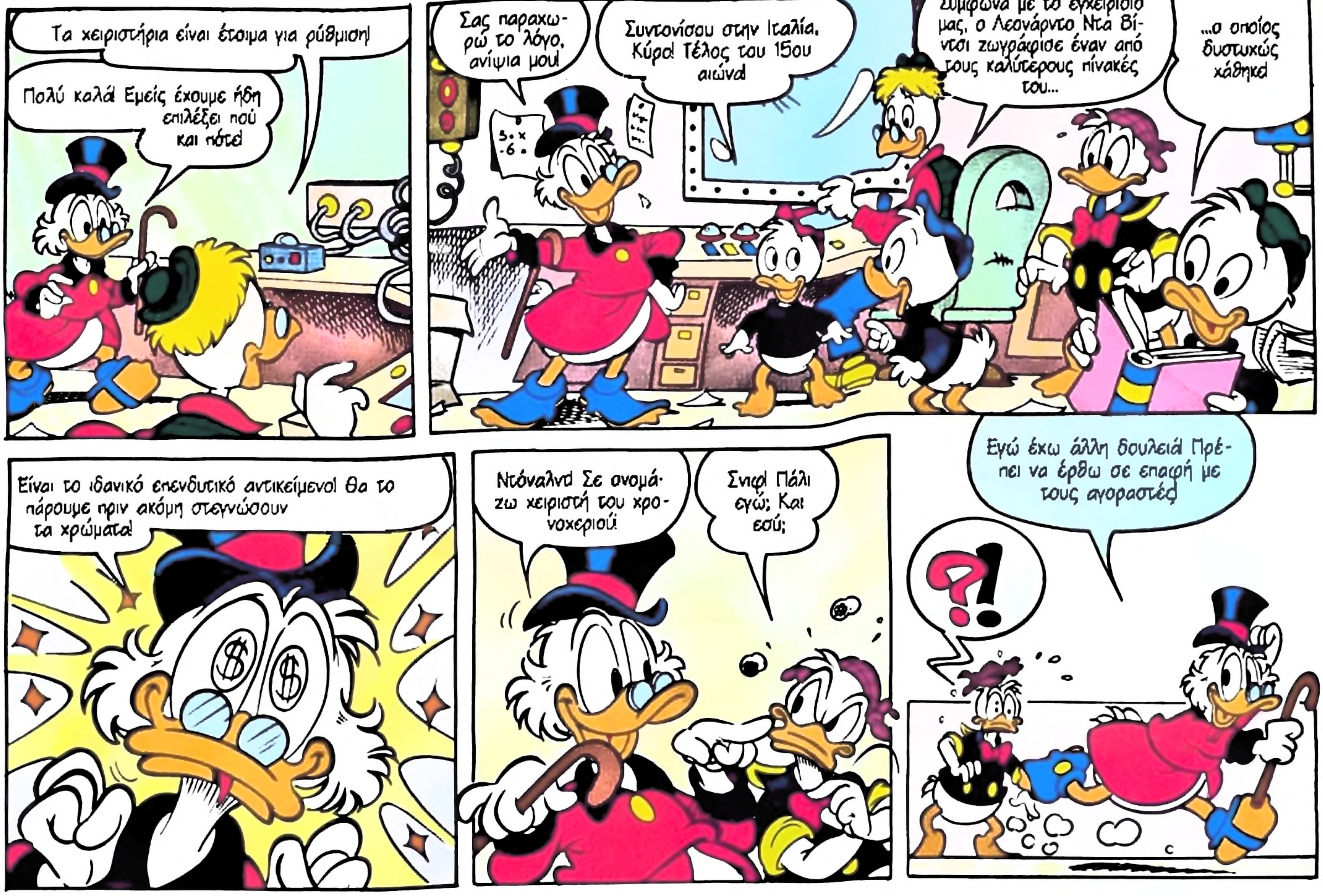

σφέρουν τα ταχυδρομεία. Το κράτος εκδίδει γραμματόσημα, στα οποία απεικονίζονται διάφορα ιστορικά γεγονότα άμεσα συνδεδεμένα με την πολιτική και πολιτιστική ιστορία των λαών τους. Βέβαια, η θεματολογία των απεικονιζομένων παραστάσεων είναι δυνατόν να αναφέρεται σημαντικά διεθνή γεγονότα, όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες ή ακόμη και τα πρόσωπα πρωθυπουργών, βασιλέων, ή και γεωγραφικά χαρακτηριστικά της εκάστοτε χώρας.

Η αξία ενός γραμματοσήμου, ως συλλεκτικού αντικειμένου ποικίλλει ανάλογα με την κατάσταση στην οποία βρίσκεται το γραμματόσημο. Επομένως, η αξία του συνδέεται άμεσα με την ποιότητα του χαρτιού αλλά και την άρτια διατήρηση του (π.χ. δόντια). Βέβαια, η αξία του γραμματοσήμου εξαρτάται και από τη σπανιότητά του.

Η αξία των γραμματοσήμων που έχουν πωληθεί ως συλλεκτικά αντικείμενα πολλές φορές έχει ξεπεράσει το ένα εκατομμύριο δολάρια. Οπως και στη ζωγραφική, οι ειδικοί διαχωρίζουν τρεις χρονικές περιόδους που χαρα-

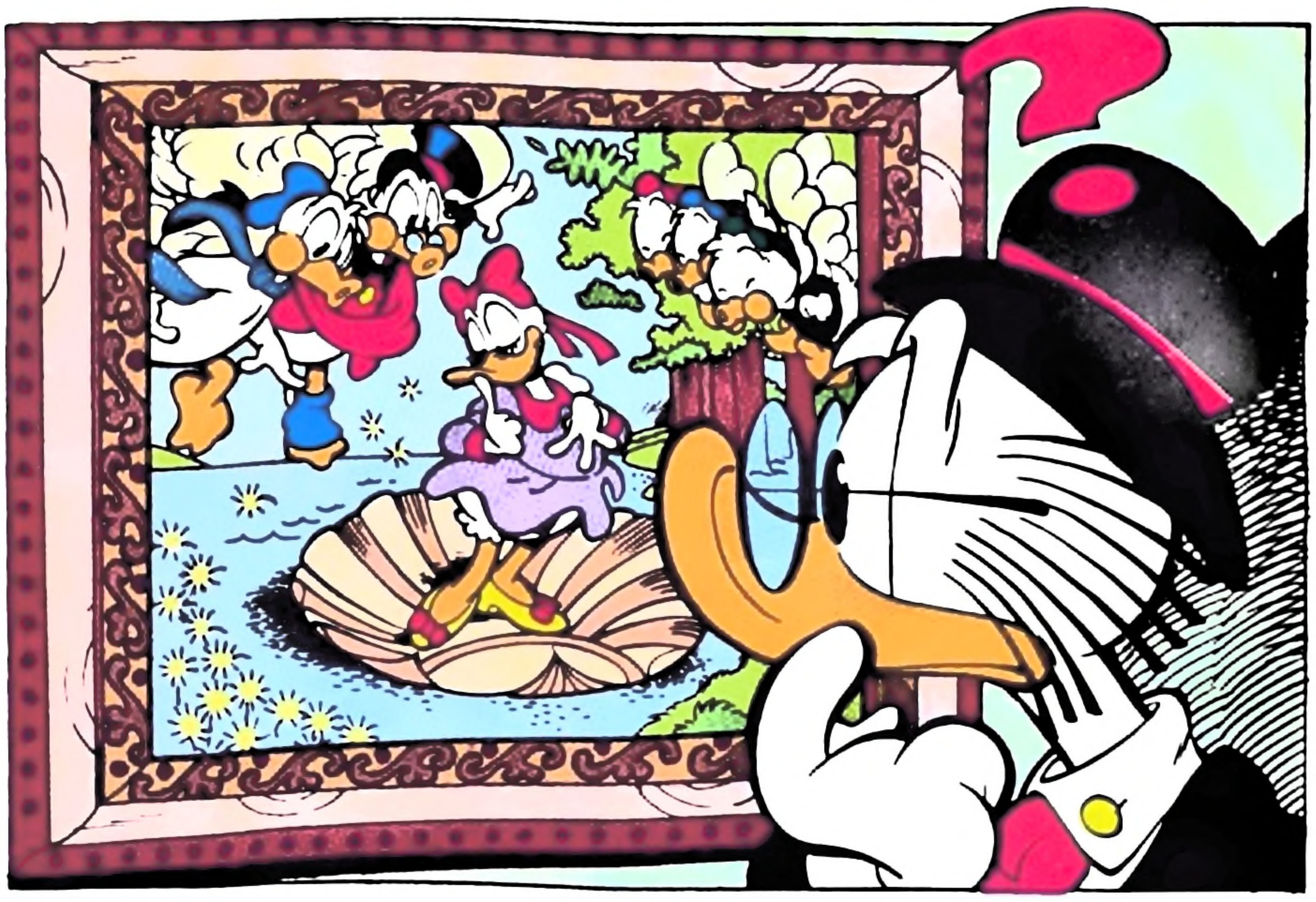

Η επένδυση σε έργα τέχνης συγκεντρώνει τα τελευταία χρόνια το ενδιαφέρον των μεγάλων επιχειρήσεων όχι μόνο από οικονομικής πλευράς, αλλά και για λόγους κύρους.

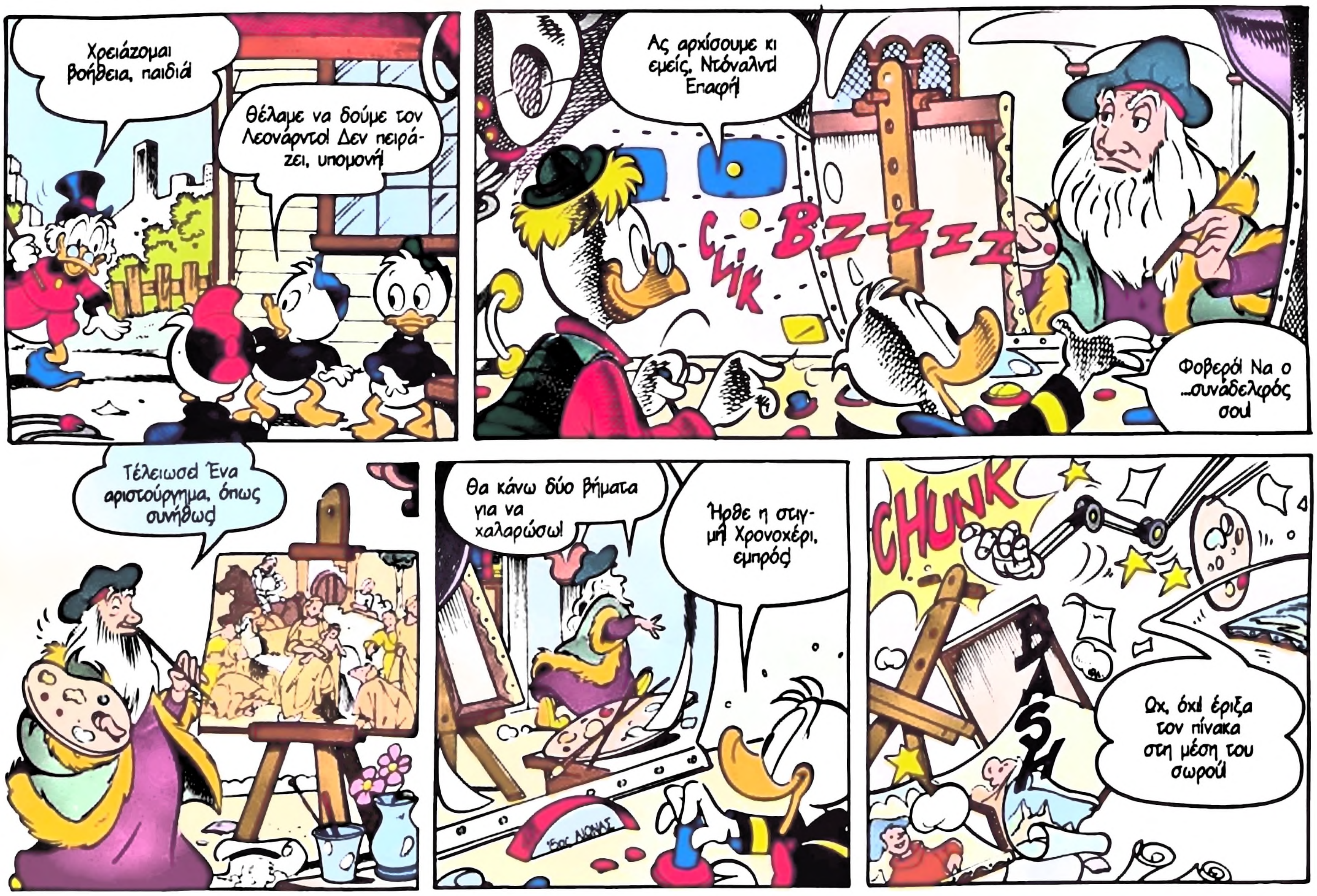

κτηρίζουν την έκδοση γραμματοσήμων. Τα χρονικά όρια αυτών των περιόδων είναι: η πρώτη από το 1840-1870, η δεύτερη από το 1870 μέχρι το 1900 και η τρίτη από το 1900 μέχρι το 1960. Η γνησιότητα και επομένως η συλλεκτική αξία των γραμματοσήμων είναι άμεσα συνδεδεμένη με τα τεχνικά χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν την κάθε εποχή. Ο συλλέκτης, που ενδιαφέρεται για την αξία των γραμματοσήμων, μπορεί να ανατρέξει σε διάφορους καταλόγους που κυκλοφορούν στην αγορά.

Η ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Τα έργα τέχνης, έχουν σταματήσει να έχουν μόνο καλλιτεχνική αξία και έχουν γίνει αντικείμενα συναλλαγής, τα οποία εκφράζουν όχι μόνο το γούστο αλλά και την αγοραστική ικανότητα του κατόχου τους. Κατ' αυτό τον τρόπο, τα «καλά» έργα τέχνης, αρμόζουν αλλά και χαρακτηρίζουν τους «καλούς» συλλέκτες.
Εξάλλου, τα έργα τέχνης, εκτός από περιουσιακά στοιχεία μεγάλης αξίας θεωρούνται από μεγάλους επιχειρηματικούς οργανισμούς αλλά και εύπορους ιδιώτες ως μέσο κοινωνικής προβολής, διότι μέσω της αγοράς έργων τέχνης εκτελούν σημαντικό κοινωνικό έργο συμβάλλοντας στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Έτσι, βλέπουμε μεγάλες τράπεζες, βιομηχανικές επιχειρήσεις και εύπορους ιδιώτες να διατηρούν πλούσιες συλλογές έργων τέχνης, αξίας πολλών εκατοντάδων εκατομμυρίων δολαρίων, οι οποίες μάλιστα προσφέρονται προς έκθεση στο ευρύ κοινό. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η συλλογή του Ιδρύματος Γκετί, που εκτίθεται στο Μουσείο του Ιδρύματος, στο Λος Άντζελες. Μάλιστα, το 1990, το Μουσείο Γκετί προσέφερε 57 εκ. δολάρια για τον πίνακα ζωγραφικής «Ίριδες», που είχε φιλοτεχνήσει ο Βαν Γκογκ. Σημαντικό ρόλο στην έξαρση των τιμών των έργων Τέχνης έχουν παίξει και οι Ιάπωνες επιχειρηματίες, οι οποίοι αγοράζουν σπάνιους πίνακες ζωγραφικής προσφέροντας περισσότερα εκατομμύρια δολάρια, από τα συνήθη επίπεδα που έχουν παρουσιασθεί μέχρι σήμερα.

ΟΙ ΟΙΚΟΙ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΩΝ

Συνήθως, οι αγορές έργων Τέχνης γίνονται με τη μέθοδο του πλειστηριασμού, η οποία ανάγεται στη ρωμαϊκή εποχή, όταν οι αυτοκράτορες και

οι στρατηγοί πωλούσαν τα λάφυρα από τους πολέμους, για να μοιράσουν στη συνέχεια το αντίτιμο στους στρατιώτες που συμμετείχαν στις εκστρατείες.

Η διαδικασία των πλειστηριασμών έχει τελειοποιηθεί από τους δύο βρετανικούς οίκους Κρίστις και Σόθμπις, ο ρόλος των οποίων ακόμη και σήμερα θεωρείται σημαντικός στις διεθνείς αγορές έργων Τέχνης.

Επειδή δεν υπάρχει μεγάλος αριθμός, ομοιόμορφων σε ποιότητα και «αξία», έργων Τέχνης η μέθοδος του πλειστηριασμού χρησιμοποιείται ώστε η τιμή πώλησης του έργου να αντικατοπτρίζει πιστά την τιμή της αγοράς. Σήμερα, οι συμμετέχοντες, είτε ως αγοραστές είτε ως πωλητές, στις διεθνείς αγορές έργων Τέχνης δεν είναι μόνον εύποροι ιδιώτες, αλλά είναι τράπεζες

Οι πρώτοι οργανωμένοι πλειστηριασμοί ανάγονται στην εποχή της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

INTERAMERICAN

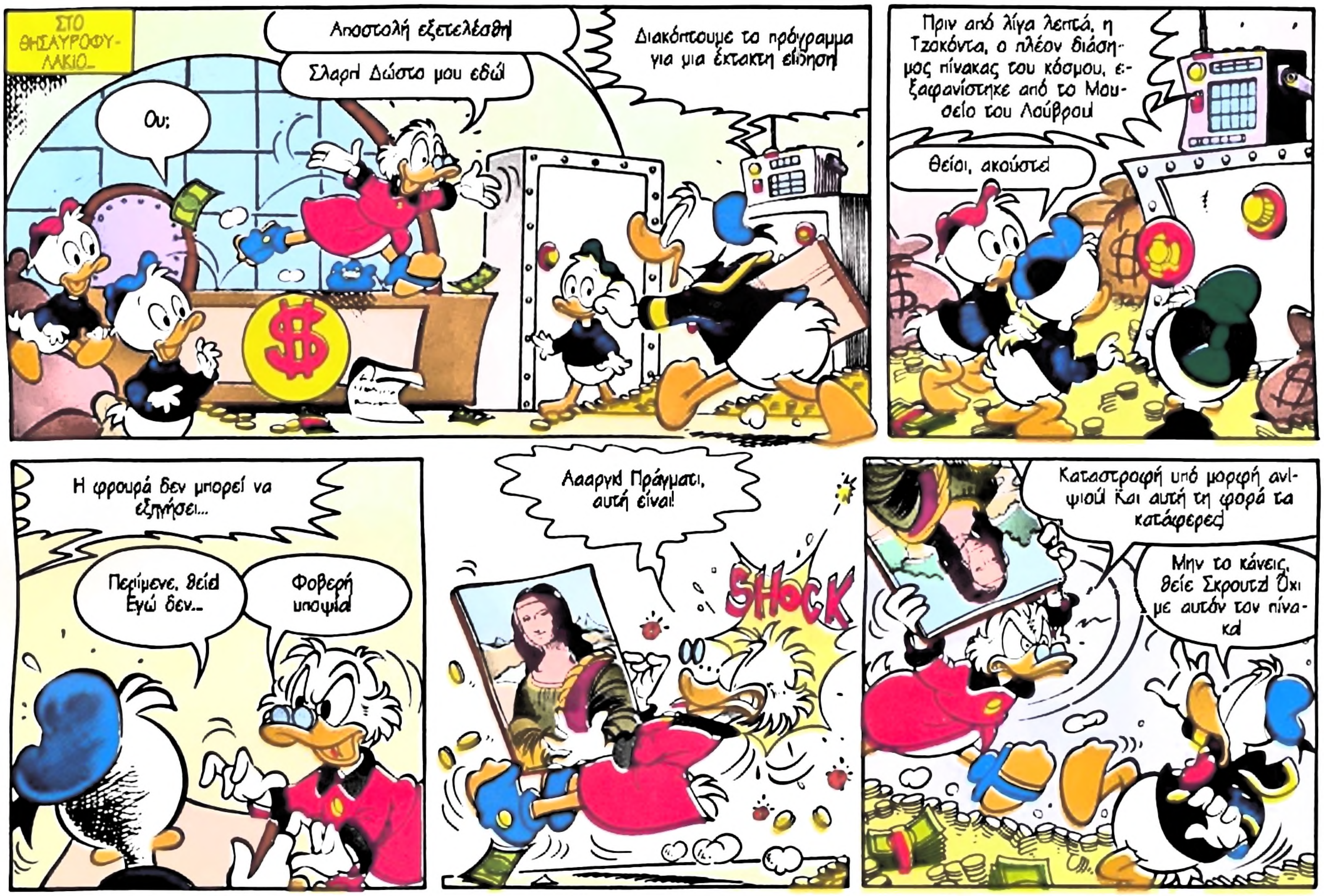

επενδύσεων, μεγάλες βιομηχανικές επιχειρήσεις καθώς επίσης και συνταξιοδοτικά ταμεία, γεγονός που αντικατοπτρίζει την σπουδαιότητα των έργων Τέχνης ως αντικείμενα επενδύσεων. Το μεγάλο ενδιαφέρον που έχει αναπτυχθεί διεθνώς για τη συλλογή έργων Τέχνης, καθιστά τη μέθοδο του πλειστηριασμού περισσότερο αναγκαία, διότι η αυθεντικότητα και η αξία του προς πώληση αντικειμένου φέρει την εγγύηση του οίκου πλειστηριασμών.

Στις περισσότερες περιπτώσεις η αυθεντικότητα ενός πίνακα πιστοποιείται από την υπογραφή του δημιουργού.

Σε ανυπόγραφους πίνακες μπορεί ο ενδιαφερόμενος να αποταθεί σε ειδικούς για να ανακαλύψει την προέλευσή τους και την αυθεντικότητά τους.

ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

Όλα τα προϊόντα, είτε είναι σπίτια, έπιπλα, πίνακες ζωγραφικής, ακόμη και οι ιατρικές επισκέψεις, καλύπτουν συγκεκριμένες καταναλωτικές ανάγκες. Από την πλευρά της η επιστήμη του Μάρκετινγκ καλείται να καλύψει την πορεία που διαγράφει ένα προϊόν από τη στιγμή της παραγωγής του μέχρι τη στιγμή διάθεσής του στον τελικό αγοραστή.

Επί πλέον καλείται να «δημιουργήσει» ανάγκες ώστε ο επιχειρηματίας να επωφεληθεί από το διαθέσιμο εισόδημα συγκεκριμένων οικονομικών τάξεων (target groups).

Εξετάζοντας σχολαστικά τις ιδιότητες των έργων Τέχνης, μπορούμε να πούμε ότι τα καλλιτεχνήματα έχουν αισθητικές, διακοσμητικές, και επενδυτικές ιδιότητες ενώ παράλληλα προσφέρουν κοινωνική καταξίωση στον ενδιαφερόμενο αγοραστή.

Οι ειδικοί, που δραστηριοποιούνται στο χώρο της αγοράς των έργων Τέχνης, προσπαθούν να προβάλλουν τις επενδυτικές ιδιότητες των καλλιτεχνημάτων, προκειμένου να τονώσουν τη ζήτηση, προσελκύοντας εύπορους ιδιώτες στην αγορά. Πράγματι, ακόμη και η αγορά των έργων Τέχνης, επηρεάζεται από τους νόμους της ζήτησης και προσφοράς. Με άλλα λόγια, η διαμόρφωση των τιμών των έργων Τέχνης καθορίζεται από τις δυνάμεις της αγοράς.

Παρακολουθώντας δύο ιδιότητες των καλλιτεχνημάτων, εκείνη της σπανιότητας και εκείνη

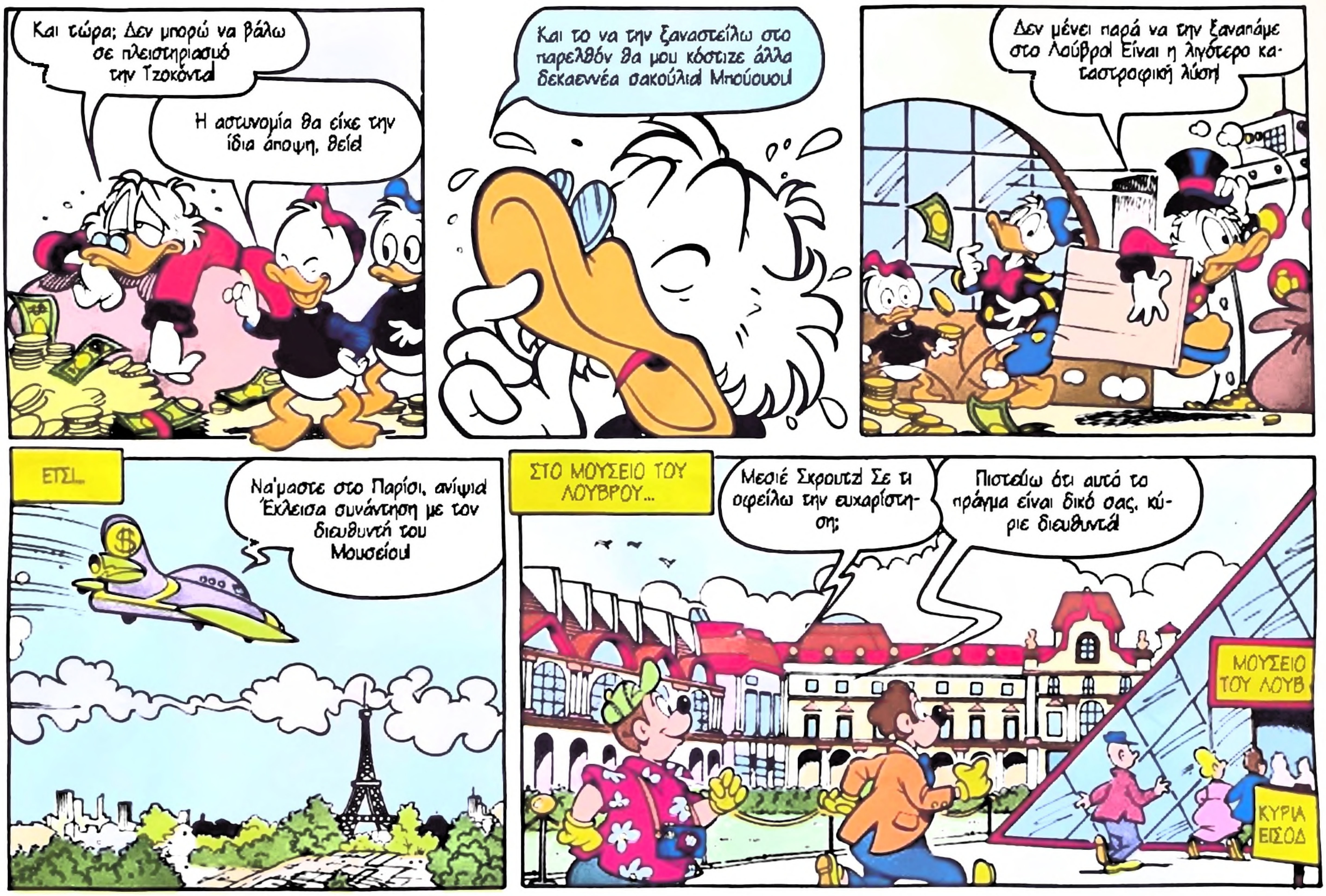

της αρχαιότητας, μπορούμε να πούμε ότι η τιμή πώλησης διαμορφώνεται σύμφωνα με ιστορικά κριτήρια, αλλά είναι και συνάρτηση των δημιουργιών του καλλιτέχνη που διατίθενται προς πώληση.

Υπάρχει όμως και μία διαφορετική μέθοδος διάθεσης των έργων Τέχνης, η οποία απαιτεί καταρχήν προσδιορισμό των πιθανών αγοραστών (target groups) και εξακρίβωση των αγοραστικών τους επιθυμιών.

Στο σημείο αυτό αφού εκτιμηθούν και εντοπισθούν οι τάσεις της αγοράς, ένα έργο Τέχνης μπορεί να πωληθεί σύμφωνα με μία στρατηγική, η οποία θα σχεδιασθεί λαμβάνοντας υπόψη το ίδιο το καλλιτέχνημα, την τιμή του και την προβολή του.

Τότε, μπορεί να ξεκινήσει η εμπορική πλευρά της διάθεσής του από τους ειδικούς προς τους πιθανούς αγοραστές.

Για παράδειγμα υπάρχουν τέτοιες εκδοχές, για ένα καλλιτέχνημα.

Ενας καλλιτέχνης που είχε μεγάλη παραγωγή, με αποτέλεσμα να υπάρχουν άφθονα έργα του, δεν θα μπορέσει ποτέ να πετύχει υψηλές τιμές σε σχέση με έναν καλλιτέχνη που είχε μικρή παραγωγή έργων.

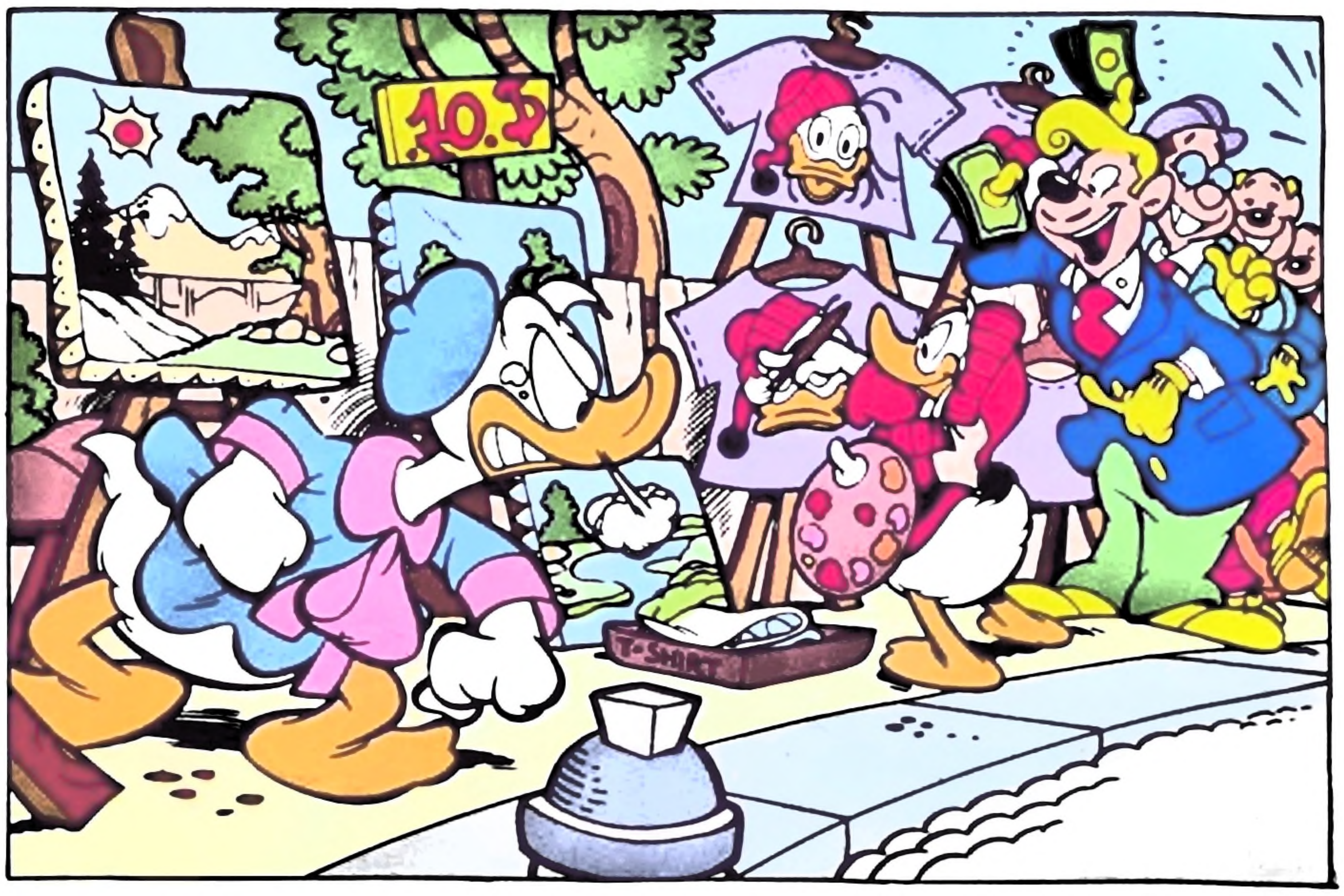

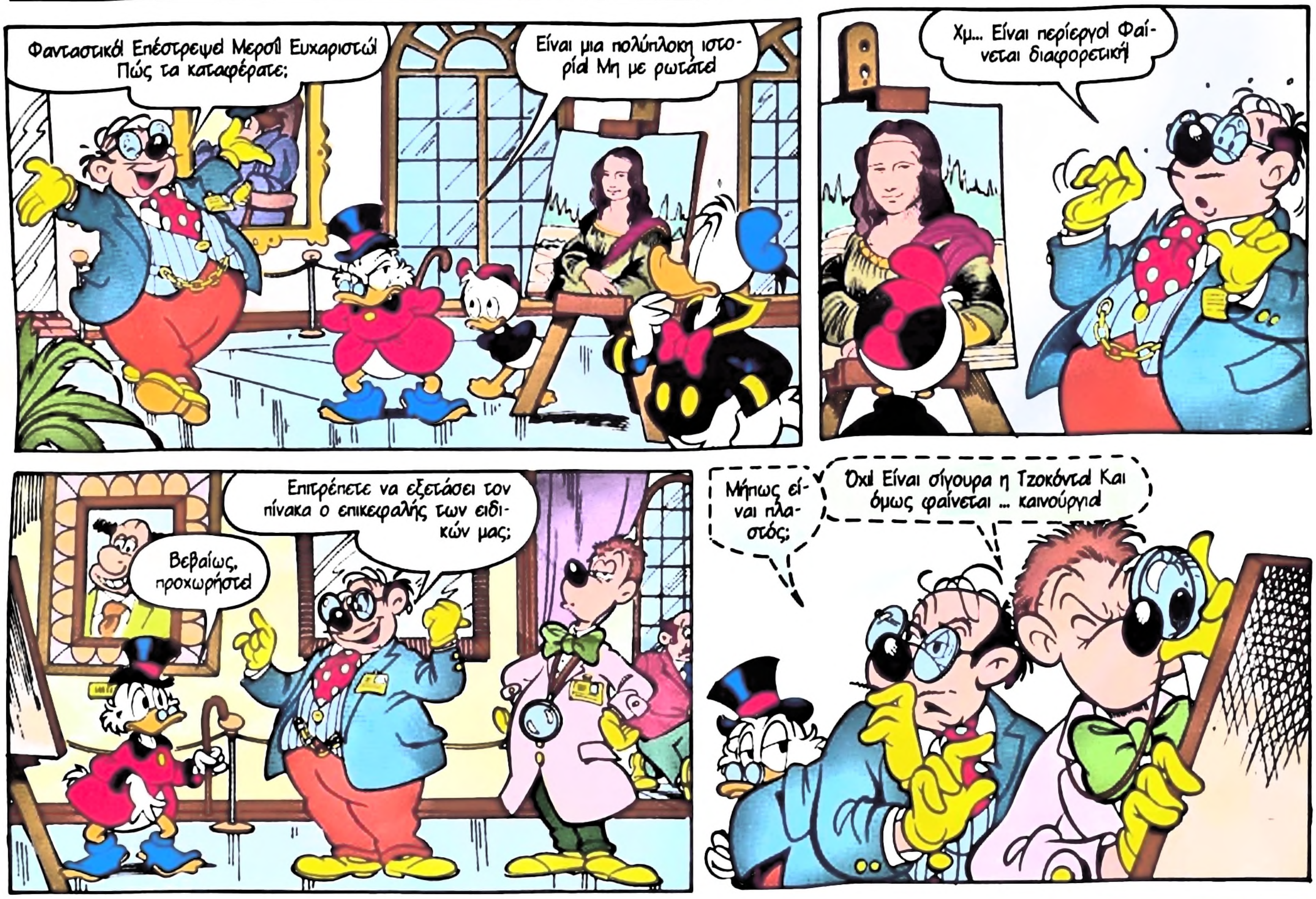

Πρώτον, να είναι αυθεντικό, δεύτερο να είναι πιστό αντίγραφο, τρίτο να είναι πλαστό και τέταρτο να κυκλοφορεί σε πολλά αντίτυπα φέροντας την υπογραφή του δημιουργού.

Το επενδυτικό κοινό προς το οποίο απευθύνονται αυτά τα έργα είναι τελείως διαφορετικό.

Η πρώτη εκδοχή απευθύνεται στο γνήσιο συλλέκτη με μεγάλη αγοραστική δύναμη, ενώ η δεύτερη αφορά σε αγοραστή που δεν έχει απαιτήσεις για την αυθεντικότητα του καλλιτεχνήματος.

Ενα πλαστό αντικείμενο έργο τέχνης είναι δυνατόν να ξεγελάσει οποιονδήποτε «απρόσεκτο» αγοραστή, ενώ η τέταρτη εκδοχή αφορά στους συλλέκτες ασυνήθιστων έργων τέχνης, τα οποία πωλούνται σε προκαθορισμένη τιμή.

ΠΩΣ, ΠΟΤΕ & ΓΙΑΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ Η ΑΓΟΡΑ

Για να αποκτήσει τις απαραίτητες γνώσεις ο ενδιαφερόμενος αγοραστής έργων τέχνης, έχει γραφεί μεγάλος αριθμός εγχειριδίων. Ομως, χωρίς συγκεκριμένη πληροφόρηση από ειδικούς εκτιμητές έργων τέχνης, η αγορά ενός καλλιτεχνήματος μπορεί να αποβεί οδυνηρή για τον ενδιαφερόμενο αγοραστή.

Οι παράμετροι που καθορίζουν την αξία ενός πίνακα, ή ενός γλυπτού, είναι οι ίδιοι διεθνώς και αφορούν στην τεχνική, το σχήμα, το θέμα, τη σπανιότητα και την περίοδο δημιουργίας του έργου. Επομένως, τα στοιχεία

Δεν χρειάζεται να είναι κάποιος δισεκατομμυριούχος για να κάνει μεγάλες συλλογές τέχνης. Για παράδειγμα, το ζεύγος Βόγκελ στις ΗΠΑ δημιούργησε μια ανεκτίμητη συλλογή 1.500 πινάκων επενδύοντας μικρά ποσά.

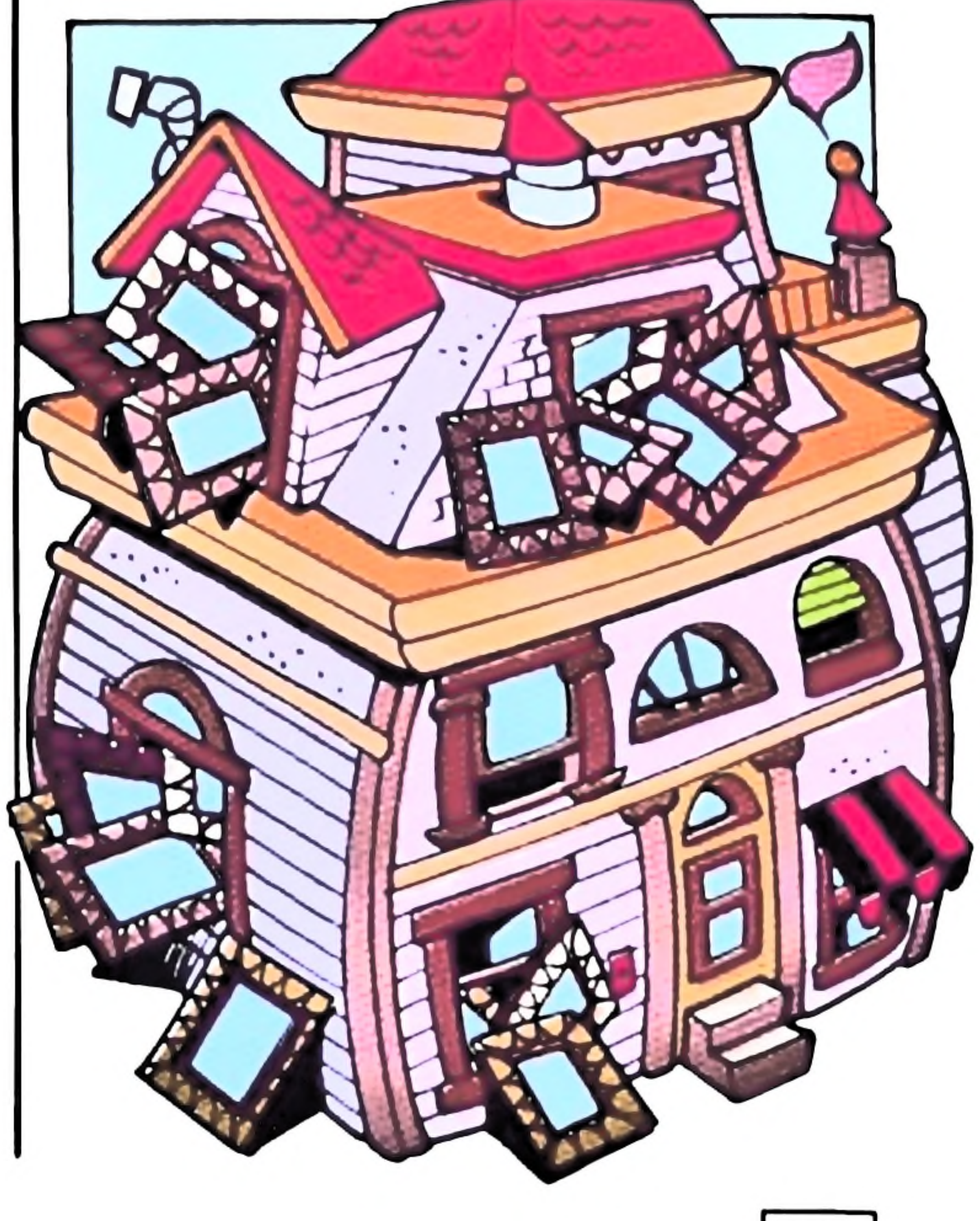

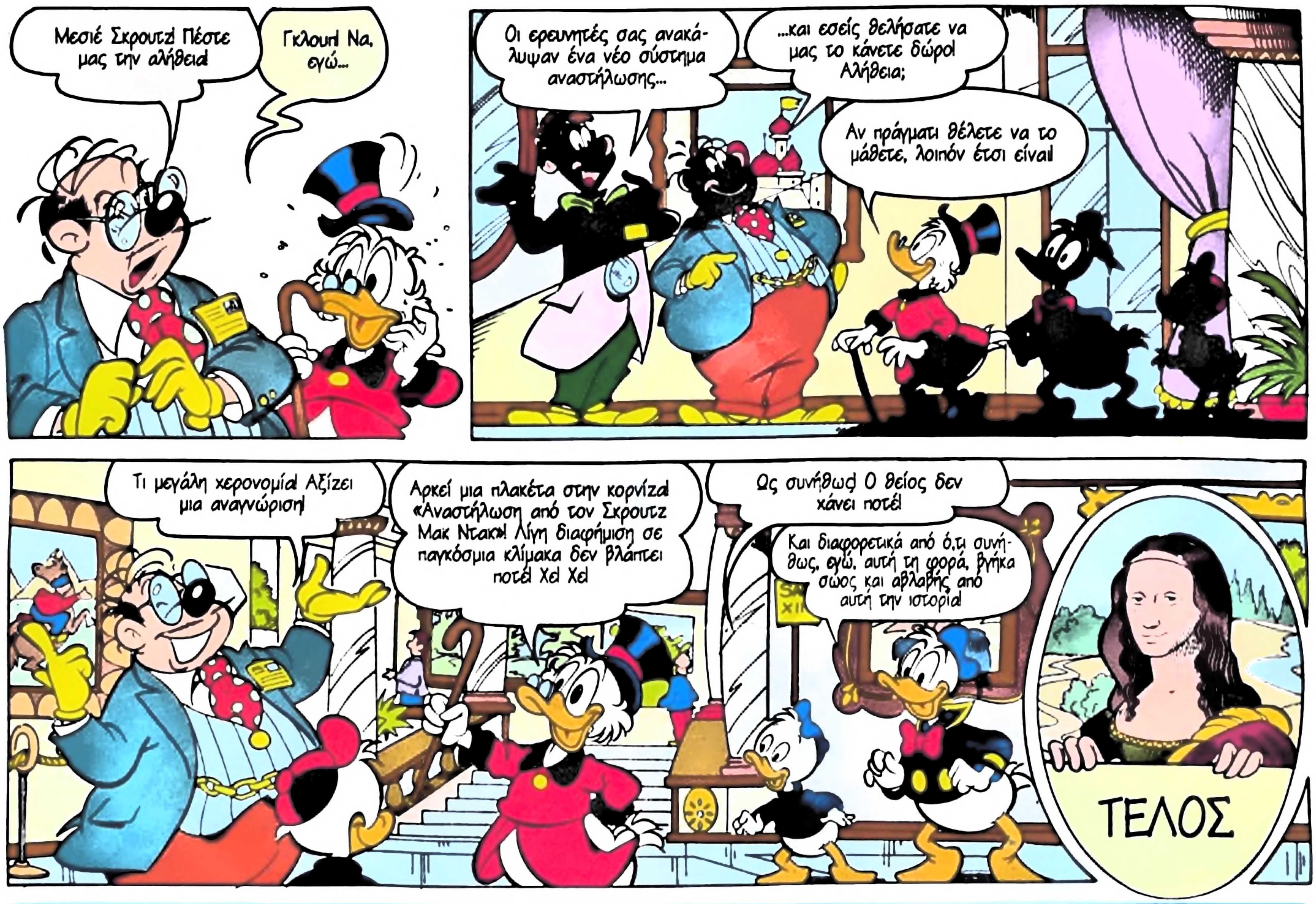

που πρέπει να ληφθούν υπόψη, συνδέονται όχι μόνο με το ίδιο το αντικείμενο και την περίοδο εκτέλεσης του έργου, αλλά και με τη ζωή του καλλιτέχνη και τους λόγους που τον οδήγησαν στη δημιουργία του έργου.

ΣΥΝΕΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΟΧΗ

Για να μη βρεθεί ένας συλλέκτης, μπροστά στην έκπληξη του πλαστού, ή του κλεμμένου αντικειμένου, είναι καλό να αγοράζει έργα από οίκους πλειστηριασμών ή γκαλερί, ενώ είναι απαραίτητο να επιδεικνύει δυσπιστία στις λεγόμενες ευκαιρίες.

Η αυθεντικότητα ενός πίνακα, παρέχεται από την υπογραφή του καλλιτέχνη, η οποία έχει υποβληθεί σε έλεγχο γνησιότητας από ειδικούς.

Αν ο σκοπός της αγοράς είναι η επένδυση, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ποιότητα του έργου.

Για να κινηθεί κάποιος με ασφάλεια στο χώρο της τέχνης, καλό είναι να απευθύνεται σε σοβαρούς και έμπειρους ειδικούς, για να αποφύγει την παγίδα των πλαστών ή ακόμη και κλεμμένων έργων τέχνης.

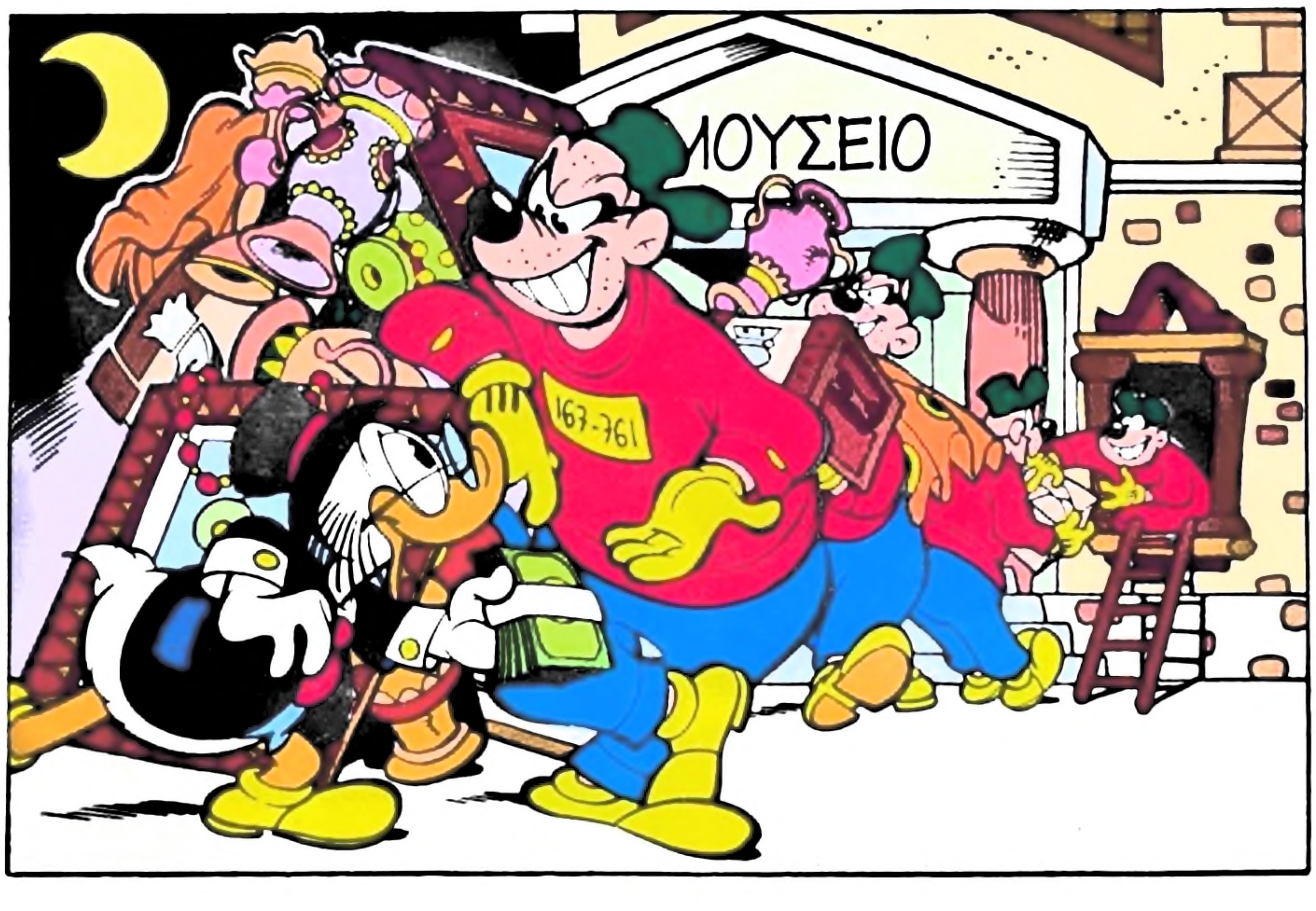

INTERAMERICAN VISA, Η ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΡΤΑ

INTERAMERICAN VISA, η πιστωτική κάρτα για σήμερα και για πάντα.
Μια κάρτα, που όχι μόνο σας επιτρέπει να αγοράζετε με πίστωση, αλλα προλαβαίνει το μέλλον και γίνεται το μέσον για να ζήσετε μέσα από τις εξελίξεις.
Η INTERAMERICAN VISA έχει τα πλεονεκτήματα όλων των άλλων καρτών και πολλά άλλα πέρα από αυτές και αρκετά που δεν έχει καμία άλλη:

- ΚΑΡΤΑ ΧΩΡΙΣ ΟΡΙΑ
  Πιστωτικό όριο μέχρι 300.000 δραχμές, πάντα με το πλεονέκτημα των δόσεων και όριο συναλλαγών μέχρι και... απεριόριστο.
- ΚΑΡΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΗΣ ΖΩΗΣ
  Αίσθηση απόλυτης σιγουριάς και δυνατότητα προγραμματισμένων αγορών.
- ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΡΤΑ
  Δεκτή σε περισσότερες από 70.000 επιχειρήσεις σε όλη την Ελλάδα και σε 10.000.000 επιχειρήσεις στο εξωτερικό. Δυνατότητα για ανάληψη μετρητών από 360.000 σημεία σε ολόκληρο τον κόσμο.
- ΚΑΡΤΑ ΠΟΥ ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ INTERBANK
  Η INTERAMERICAN VISA, εκδίδεται από την INTERBANK, μια τράπεζα σύγχρονη, δυναμική, ευέλικτη και αξιόπιστη. Τα μέλη της έχουν όλα τα τραπεζικά ωφελήματα που προσφέρει η INTERBANK.
- ΚΑΡΤΑ ΠΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ INTERAMERICAN
  Η INTERAMERICAN VISA έχει τη σιγουριά και την εγγύηση ενός μεγάλου ονόματος γιατί είναι η κάρτα που υποστηρίζεται δυναμικά από την INTERAMERICAN.
- ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ
  Δωρεάν ένα ταξιδιωτικό ασφαλιστικό πακέτο της INTERAMERICAN και ένα ειδικό πρόγραμμα INTERAMERICAN ΒΟΗΘΕΙΑΣ.
- ΚΑΡΤΑ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΟ, ΟΝΟΜΑ ΚΑΙ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ
  Προσωπική εξυπηρέτηση από άνθρωπο της INTERAMERICAN VISA, για να εκμεταλλευτείτε κάθε δυνατότητα της κάρτας.
- ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
  Δυνατότητα χρησιμοποίησης της Τράπεζας Πληροφοριών για τη φύλαξη σπουδαίων προσωπικών σας στοιχείων. Μία μοναδική υπηρεσία ειδικά για σας.
- ΚΑΡΤΑ ΜΕ ΑΜΕΤΡΗΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
  Εξόφληση παντού, σχεδόν δίπλα σας, σε 1.200 σημεία σε όλη την Ελλάδα. Και επιπλέον, σύντομα θα έχετε πολλές μεγάλες προσφορές με συνεργαζόμενες επιχειρήσεις.

Θα τη βρείτε σε όλη την Ελλάδα στα καταστήματα της INTERBANK
στα καταστήματα της INTERAMERICAN και της CONTINENTAL
και στα γραφεία της INTERAMERICAN CARDS A.E. Τηλ. 9246800